թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4345 — 8/21 ՅՈՒՆԻՍ 1900 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 24 ՍԼՖԷՐ 1318 — թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4345

درسعادت دارالطباعه سی جزئه سی (آره‌وك) ده‌ده‌لغه ده‌ده‌لری

ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանք.
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն Փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով:
Հրապարակագրութեան ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԵՒՐՈՊԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Չինական խնդիրը սկսաւ տակաւ առնել այն ահարկու համեմատութիւնները որոնք դիւրաւ նախատեսելի էին սակայն։

Ինչպէս որ հեռագիրը կը ծանուցանէր երէկ, Դաքուի ամրոցները Չինաստանի խնամակալ կայսրուհւոյն հրամանով սկսան կրակ ընել միջազգային նաւատորմին վրայ որ յաջողեցաւ դրաւել Նախայարձակ ամրոցները։

Այլ եւս ուրեմն Չինաստան և Եւրոպա Պոքսքրներու վարագոյրին ետեւէն չէ որ պիտի հարուածեն զիրար, այլ ճակատամարտով մը։

Բայց որպէսզի հեռագրի մը լակոնական ոճը զմեզ չի սխալեցնէ, պէտք է մտանիշ ընել թէ, հաւանական չէ որ Մայր կայսրութիւնը Եւրոպական տէրութեանց դէմ կռուելու հրամանը միայն ու միմիայն իր քմնաձգ և պատեհապաշտէր ոգւոյն համաձայն տուած ըլլայ։

Մայրագոյն Արեւելքի այդ տիրապետութիւն և գործնական ոգւոյն կը միացնէ դեռ երիտասարդներու շրջանի մը մէջ ստացուած քաղաքական և վարչական գործերու փորձառութեան անտարակուսելի մը, հաւանական չէ որ այնպէս մէկ թօսքով և թեթեւ հոգւով ամբողջ Եւրոպան և Ամերիկան իրեն և իր երիտասարդ դէմ հանելու յանդուգն վարքը ունեցած ըլլայ։ Մայրկայսրուհւոյն հրամանին մէջ վստահութիւն մը նախապաշարումներու հոսանքէն մղուած և երբեմն ալ այդ հոսանքը շահագործող դաշնակցութեանց Պոքսքրներու և քիչ մըն ալ յեսուիտ մանարարներու ազդեցութեան տակ տրուած որոշում մը պէտք է տեսնել, զոր կարելի չէ շատ բնական և նոյն իսկ անխուսափելի չի նկատել երբ մանաւանդ մարդկային խրերու ճակատագրային յաջողութեան օրէնքներու գոյութեան գիտակից ու համոզուած ենք։

Այս Չինաստանի խնդիրն ալ, հարաւափրիկեան խնդրին պէս, իրաց բնական ընթացքով ծագելիք խնդիր մըն էր որ վրդով չի զարմացներ բնաւ։ հակառակը մեր սրանքը պիտի չարժէր։

Բնկերարանական օրէնքներն ալ օդերեւութական օրէնքներէն չեն տարբերիր բնաւ և Չինաստանի ու Եւրոպայի միջև տիպ և հակառակ ուղղութենէ եկած շարժումներ կամ գաղափարներ միշտ, ուշ կամ կանուխ, իրար բաղխուելու նախասահմանուած են։ այդ ընդհարումները որոնք հովի և փոթորիկի ձեւին տակ կը ներկայանան երբ խնդիրը տարբերու հանդէմ մաքառումն վրայ է, մրցում անունի կը ստանան աւելորդական ասպարէզին վրայ և կռիւ ու պատերազմի կը վերածուին անհատական և պետութեանց յարաբերութեանց մէջ։

Բայց ինչպէս որ աշխարհս իր նախապատմական ժամանակներուն անչուշտ անհամեմատ և հակընդդէմ տարբերու շատ աւելի ուժգին և տեւական պայքարներուն հանդիսատես եղած է զորս հրաբուխի, ջրհեղեղի և այլ օդերեւութական արկածներու արհաւրելի անցեալներով կը ճանչնանք այսօր, մարդկային դէպքերն ալ այդ հեռաւոր և կէս-վայրենի ճիւղն ալ, որ այսօր ամբողջ եւրոպական քաղաքակրթութեան դէմ կ'ընդհանի, բնութեան տարրերուն պէս վերջ է վերջոյ իր ընկերական յեսուդէմ վիճակին առթած ցնցումները չափաւորելու դատապարտուած է։

Ուստի կը տեսնենք թէ խնդիրը ըստ ինքեան ոչ անակնկալ է և ոչ իսկ վերջնական լուծման մէջ արհաւրելի, քանի որ ամբողջ քաղաքակրթեալ աշխարհը՝ դեռ չքաղաքակրթուած՝ այդ շրջաններէն անցած է, քանի որ նոյն իսկ երկրագունդս և հոսանն տիեզերք՝ անվերջանալի մաքառումի և պայքարի մը ենթակայ՝ չի դադրիր սակայն տակաւ հանդարտիլ ու խաղաղիլ միշտ յօգուտ յառաջդիմութեան։

Երկնային կայսրութիւնը, վայրի մարդկութիւնը, պարտաւորած էր—ընկերաբանական անխուսափելի օրէնքներոյն կը պահանջէն—կռուիլ եւրոպական տէրութեանց, քաղաքակիրթ մարդկութեան դէմ։ Այդ ընդդիմադիր ոգին որուն կայծը կար ու կը թիսէր մոխրի բարակ ծածկոյթի մը տակ, տակաւ եռալ Պոքսքրներու շարժումներով և վերջի վերջոյ բոց ու կրակի վերածուած սկսաւ ուղղուիլ միջազգային մարտանաւերուն դէմ։

Մինչեւ հոս զարմանալի և մանաւանդ յուսահատելի բան մը չի կայ ուրեմն ընդհանուր յառաջդիմութեան և քաղաքակրթութեան շահուց տեսակէտով, որոնք միշտ կը նպաստաւորուին բոլոր կարելի և անկարելի պայքարներէն թէ ընկերաբանական, թէ քաղաքական և թէ ֆիզիքական աշխարհին մէջ։

Բայց եթէ քիչ մը աւելի մտածողութիւն պատճառելու կէս մը կայ, ան ալ եւրոպական պետութեանց մէջեւ այս հաւաստ խնդրոյն առթիւ գոյացած համաձայնութեան ո՛ր ատեանն անկեղծ ու տեւական ըլլալու պարագան է։

Դարձեալ մեր օրինակները միշտ բնութենէն առնելով, պիտի կրնանք սակայն այդ մասին ալ լաւատես ըլլալ և ըսել, թէ ինչ որ ալ ըսեն, քաղաքակրթութիւնը պատեհապէմ աղէտը վտանգ ընդարձակելու միշտ սահմանափակելու ըղձութիւնը ունի։

Եւ ինչպէս որ իր կազմակերպութեան և բարգաւաճման վերջնական ձեւը ստացող էակին, այսինքն չափահաս մարդուն մէջ, հիւանդութիւնները համեմատաբար աւելի հազուադէպ են քան անչափահասներու մէջ, հաւանական չէ որ՝ յանուն քաղաքակրթութեան՝ Չինաստանի դէմ մղուած պայքար մը քաղաքակիրթ ազգերու միջեւ ալ պայքարներու տեղի տայ։

Առիւծ ըսել չէ սակայն թէ ապագայ դժուարութեանց կարելիութիւնը արդէն վաղուց մեծ տէրութիւնները զգուշական ծրագիրներ և նոյն իսկ զինակցութիւններ պատրաստելու և կնքելու հրաւիրած չէլլայ։ բայց նոյն իսկ այդ զգուշական միջոցները չորս ժամ առաջ ձեռք առած չէլլալուն համար չկայ տէրութիւն մը որ ինքզինքը պարտաւորեալ բան մը ունենայ այսօր, պատճառ պիտի ըլլան, մերկածեռք, որ բոլորն ալ իրարու փոխադարձ զոհողութիւններ ընեն և աչք գոցեն չինական կարկանդակէն բրցուելիք և ճաղկուելիք պատառներու որակին կամ քանակին մասին։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

Գ.

ԴԱՀԻՐ 17/30 Մայիս. 1900

Ընթերցողները իրաւունք ունին հետաքրքիր ըլլալու թէ Գահիրէի ազգային հասարակութիւնները, յընթացս վերջին երկու տարիներու վերը մէջ բերուած զուտ եկեւմուտքը ունենալ յեսոյ՝ արնտեսական ինչ կացութեան մէջ էին 1899 դեկտ. 31ին։ Շատ բանաւոր է այս հետաքրքրութիւնը, որուն գոհացում տալու լաւագոյն միջոցն է արտագրել հոս նոյն թուականի «Վիճակին հետեւեալ ամփոփումը», որ աւելորդ է ըսել, տումարներուն մէջ ունի իր բոլոր մանրամասնութիւնները։

ԳՈՅՔ

Արժէք նուիրական հասարակութեանց	1634425 750
Արժէք հասութաբեր ապարանքներու	3164416
Արժէք հասութաբեր տուներու	438118 450
Արժէք անշարժ արտի	10030
» պարապ գետնի	8740
» աւերակ տուներու	94800
Ընդհանուր կաղ կարասիք	125424 320
Գանձելի վարձքեր, շրջան 31 դեկտ. 1899	147397 543
Հաշուակցելի զանազաններու հետ	7646 863
Հին պահանջքներ անապահով	137724 992
Անապահով ուրիշ հաշիւներ	9712 850
Զանազան պարտականք	30020 930
Ժառանգական հաշիւներ	12693 825
Անչափահասներու հաշիւներ	72978 500
Ուէ հատ Եգ. Իւնիֆիյէ արժէթուղթ	84630
Հնչուն դրամ Գրէտի Լիոնէ և Օսմ. Պանքաները ու ազդ. մտուկ	108660 675
Եգ. ողջ գումար	6087420 698

ԴԱՐՁ

Վարձակալներէ առնուած գումարներ իրը ապահովութիւն	47730
Վարձակալներէ կանխավճար	10147 600
Ժառանգական հաշիւ	82644 515
Վարժարանի ընթացիկ հաշիւ և պահեստ	32183 780
Աղքատաց ընթացիկ հաշիւ և պահեստ	28243 550
Ս. Մինասի ընթացիկ հաշիւ և պահեստ	6244 250
Եկեղեցւոյ ընթացիկ հաշիւ	3242 525
Շահինեան կտակարար և զանազանք	34654 850
Անչափահասներու հաշիւ	74366 735
	319457 805
Դրամագլուխ զուտ	5767962 893
	6087420 698

Գաւառական Ժողովը իր վերոյիշեալ նիստին մէջ, որոշեց որ այս «Վիճակը և վերի հաշուեցոյցը տպուելով բաշխուին ազգային պաշտօնական և կարեւոր անձնաւորութեանց։ Կը կարծենք թէ ասոնց պարունակութենէն գոհ պիտի մնան ընթերցողներն ալ, մանաւանդ երբ ի նկատի ունենան Հաշուեքննիչ Ցանձնաժողովներու տեղեկագրերուն մէջ քանիցս կրկնուած սա պարագան թէ ազգային տնտեսական բարւոք կացութիւնը տարուէ տարի կը շեշտուի և ապագային համար աւելի մեծ յոյսեր կան նոյն կացութեան բարեւաւման մասին։

Կարգը եկած է իսկոյն ընթացիկ տարւոյ պիւտճէին վրայ, որու մասին յատակ գաղափար մը տալու համար՝ մէջ կը բերենք հոս անոր բովանդակութիւնը.

Դասնդղ	297	2754	28804	21214	22976	28658	18599	2814		62789	63327		
Տոզոյոթ													
Ցասոտովսի դրսմոցն			744	61810	200	4003	6652			1947			
Ժոմոզ	24179	80777	61810	68500	114879	31562				24498			
Մորոչ վ0.6է Լոզ -ոդսոտվոզ	21150	83531	106074	114879	31562					357196			
Ջոճ -ոդոտ դշվմ -տա Լոգնեշ	3326		9498	5455	506					18785			

Ս. Աբեղ. Եկեղեցի
Առաջնորդարան
Վարժարան
Աղքատ
Ս. Մինաս

Այս պիւտճէի եկեղեցւոյ բաժնին համար մասնաւոր բանիւք մը չկայ։ Առաջնորդարանի բաժնին Ելից կողմի գումարին մէջ հաշուուած է, տարիներէ ի վեր առաջին անգամը ըլլալով՝ առաջնորդական թոշակի Գահիրէի մատուցին բաժինը։ Վարժարանի ու աղքատաց եկամուտներուն այս տարուան զգալի առաւելութիւնը արգիւնք է մէկ կողմէն վարձագնի բարձրացման ու միւս կողմէ տասանորդական տուրքերու նուազման։ և պահեստներէն դատ մէյ մէկ կարեւոր գումար ալ իրը աւելցուկ մէկդի դրուիլը կը դրուշ հանեցի այսօր։ Աստուած մեծ է։ սատանի չենք մեռ հարկաւ։

Գիշերը չկուեցան և Սուրբիկ մեղքցաւ երկանը վրայ։

Դ.

—Ժարտէն երթանք, Սուրբիկ, ազուոր է օդը։ քիչ մը ատեն կ'ոտքնենք։

—Երթանք։

Եւ Սուրբիկ վեր կաց հագուելու։ առաջին անգամ ըլլալով նոր շինած փիստանը պիտի հագնէր զոր մէկ քանի օրէ ի վեր աւարտած էր, երկու շաբթուան մէջ հալիւ կոցած ըլլալով պէտք եղած երկրորդական նիւթերը գնել։

Հայելիին մէջ դիտած ատեն Սուրբիկ ուրախ կը զգար ինքզինքը և չուզուած ժպիտներ կու գային իր թարմ դէմքին վրայ։ բայց երջանիկ ժպիտը այն ատեն միայն ունեցաւ երբ արդուզարդը լմնցուցէ վերջ վար իջաւ վերջին ակնարկ մը նետելու մեծ հայելիին մէջ։

Դուռը հալիւ բացած, Միհրան կը վազէր արդէն։

—Ա՛խ... անուշի՛կս, աս ինչ ազուոր վայեր է քեզի...։

—Իրա՞...։

Արդարեւ իր քիչ մը թուխ դէմքը անոյշ դիմագծերով աւելի գեղեցկացած էր մեծ գլխարկին տակ և իր մարմինը ազէկ մը կազապարուած նոր շրջազգեստին մէջ, հեշտանքի բոյր մը կ'արձակէր որ հրապուրեց Միհրանը։

—Ա՛հ, ոչքան պիտի փափաքէի երջանիկ ընել քեզ...։

Եւ իրենց խարուսիկ երջանկութեան մէջ կը մտերմանային նորէն, յիշելով իրենց առջի օրերը սիրոյ և կարօտը քաշելով այն խօլ ու հեշտին կեանքին զոր ապրած էին երեք տարի ամբողջ...։

Հիմա փողոցն էին և Միհրան իր կնոջ քովէն քալած ատեն պարծանքի հովեր կ'առնէր, ինչպէս իրենց ամուսնութենէն վերջ, երբ թեւ թեւի կ'երթային բաղմութեան մէջէն և երբ ստակը պակաս չէր դեռ իր գրպանէն։ Եւ պահ մը այնպէս թուեցաւ իրեն թէ նոյն օրերն էին դարձեալ, Սուրբիկ իր երջանիկ կնոջ դերին մէջ, ինքն իր գործին զբաղած և մտածելով իր կինը երջանկացնելու միջոցներուն։ բայց երբ Մեծ փողոցէն անցան, կառքերու և բազմութեան ժխորին մէջ, իրականութիւնը ցցուեցաւ Միհրանի աչքերուն առջեւ և յիշեց թէ մէկ մը միայն ունէր տարտին գրպանը...։

Աթոռին վրայ ուր նստած էր հիմայ Բլէթի-Շանի պարտէզին մէջ, Սուրբիկ իր բացատրուն սա նկատողութեամբ թէ նոյն երկու հատատութեանց ազարակները՝ Նեղոսի ջուրերուն անբաւականութեան պատճառաւ՝ ենթակայ են այս տարի մասամբ չոր և հետեւաբար անմշակ մնալու պատահականութեան, որ եթէ իրականանայ դժբաղդաբար, եկամուտներն ալ այն համեմատութեամբ կը պակսին։ Հակառակ պարագային մէջ այդ աւելցուկները յաջորդ տարուան պիւտճէին մէջ կ'անցնին։

Ս. Մինասի Մուսաքի կողմն 31562 ոսկի զրուշի թիւին մէջէն առնուած են 8775 զրուշ հին պահանջք և 12145 զրուշի դատարը, զոր Հաշտարարութիւնը խնդրած էր 22 տարի առաջ ծախուած հողի մը տեղ հասութաբեր կալուած մը գնելու համար և որ Գաւառական Ժողովի յիշեալ նիստին յատուկ մէկ որոշումով, ջնջուելու բան իրեն Առաջնորդարանի մատուկին, այս վերջինին 1897 մայիս 1էն առաջ ունեցած դրամի հաշուէն։

Ն Մ. ԱՂԱԶԱՐՄ

ՏԻՊԱՐ ՈՍԿԵՐԻՉ ՄԸ

ՅԱԿՈԲՈՍ ՆԱՐԿԻԼԷՃԵԱՆ

Դ.

Յակոբոս ազան, հիմակուան նորելուկ վարպետներէն չէր։ Իրեւ հայր՝ կը գուրգուրար իր աշակերտներուն վրայ։ Մէկուն շարութիւն չէր ըներ։ Ցոտակ լեզուով կը բացատրէր, կը ստուգաբանէր թէ՝ սա տեֆեարին, «գեղեցկարուեստ» կամ «բազմարուեստ» կ'ըսեն Եւրոպացիք։

Աշակերտները՝ գերիի պէս կը գործածէ, կը հանուանէին գուրսը։ Բայց իրապէս երախտաւորաց աշակերտները՝ թուով շատ են։ Վերջին ժամանակները՝ ձեռքերը կը զողզոջէին, բայց դարձեալ չէր քաշուեր գործելէ։ այլ միշտ կ'աշխատէր, ու իր աշխատութեան ու գործին զաւակը ըլլալը կը քարոզէր ամէնուն։ Կը զարմանային շատերը թէ զողզոջուն ձեռքերուն տակ, ինչպէս կրնան պատրաստուիլ այդ տեսակ նուրբ ու կարեւոր թանկագին գործեր, որ կայսաւոր երախտաւորի մը համար անգամ անկարելի կը թուէին այդքան վարժութեամբ չինուելու։

Կը հաւատան թէ, անցեալ ժամանակներու մէջ՝ գործերու խուութեան ատեն, տարի մը շարունակ՝ խանը կեցած, աշխատած էր, միայն 15 օրը անգամ մը տուն երթալով։ Ահա այդ գործունէութեան շրջանին մէջ է, որ անուանի վարպետը՝ չորս օր և չորս գիշեր, առանց քնանալու միրինակ աշխատած ու աշխատցուցած է գործաւորները։ Աշակերտները մեղքնալով իրեն, ակնածանօք կ'ըսեն եղեր։

—Վարպե՛տ, մեղք ես դուն, ա՛լ եւլի՛ր պակէ՛, հանդստացի՛ր քիչ մը գաղարային վրայ։

—Ինչ, պակի՛մ մի... որպէսզի դուք ալ եղնէք չնթակիք, քնանա՛ք։ Զէ՛, սա ըլլալու բան չէ։ Պատուոյս վրայ խօսք եմ տուեր, պիտի հասցնեմ այս գործերը, կը պատահանէ եղեր։

Ոչ միայն պատուոյ նախանձախնդրութիւն ունէր գործին մէջ, այլ և հպարտ ալ էր։ Երբեք աշակերտներուն սենեակը չէր յաճախեր։ Միայն Անդրէասին սենեակը կ'երթար բացառաբար, վասնզի՝ իր աշակերտութեան խանձարուրը հո՛ն քակուած էր, և հո՛ն աշակերտութեան ու պատանեկութեան յիշատակութիւնները ընելով կը զուարթանար, և Անդրէասի աշակերտներուն դառնալով, կ'ըսէր։

—Ասոնք իմին խելոքիկ թոռներս են։

Կը սիրէր ինչպէս իր աշակերտները, նոյնպէս կը սիրէր նաեւ իր աշակերտներուն ալ աշակերտները։ Եւ ինքը որչափ ալ իր հագուստին, կապուստին ու զարդարանքին գերին եղած է, սակայն կը հաւատար, չէր ուզեր որ իր աշակերտներն ու թոռնիներն ալ՝ իր այս մոլութիւններուն կոյր հետեւողները կամ օրինակողները ըլլային։

Օրին մէկը՝ աշակերտներէն սէրբատէրը, լուսարին ու կրնիրբրը ոսքի ատան չմնալ տուած հագած էր։

Երբ տեսաւ Յակոբոս ազան, որ իր աշակերտը՝ ո՛չ միայն իրեն պէս չիք հագուէր չքուեր էր, այլև իր կուսսոն ալ բաւական խրատելով, լուսարին-կրնիրբրը բօթին ալ ոսքը անցուցած կ'երթար, ճամբուն վրայ խիստ կայտեցաւ, հարցուց ստոր կարգ մը բաներ, և յանդիմանեց զայն, պատասխանով թէ՝ «Էհ, զաւակս, փոխանակ հագուստնիդ ու կապուտանիդ ինձի նմանցնելու, աւելի ազէկ չէ՞ք ըներ, որ խելքերնիդ մոքերնիդ քիչ մը տաշէք ու, արհեստնիդ միայն ինձի նմանցնէք։»

Յակոբոս ազան՝ որչափ ալ կրօնարեւագործեալ և օժտեալ անուանի արհեստագէտ մըն էր, բայց և այնպէս իր տարօրինակ կողմերն ալ ունէր։ Զորօրինակ ինքը՝ երիտասարդութեան թարմ հասակին մէջ թէեւ աշխարհը մնած, բայց ապահարգանի կամ ամուսնալուծման թիւրելը զարնուներէն էր։ Լրագիրներուն մէջ գաւեշտական թերթերուն միայն բաժանորդ կը գրուէր, և Մամուլին արտօնատէրը՝ իրեւ նախկին ոսկերիչ մը, շատ կը սիրէր ու կը մեծարէր։

Ե.

Ինչպէս վարպետին վարպետը՝ Հովուեան կամ Զաղանոզլու Յակոբ ազան՝ ոսկերիչ արհեստաւորներու յատուկ ծերկոյտին, այսինքն, Լօնճա Օսասիին մշանջենաւոր և ներկուն անդամներէն էր, այսպէս ալ անոր արուեստագէտ աշակերտը՝ Յակոբոս ազան, ազգային շրջանակի մէջ պաշտօններ ստանձնելէ ու վարելէ առաջ, Լոնճայի անդամ էր, և շուրջ քսան տարիներ զրեթէ անընդհատ կը շարունակէր։ վասն զի արհեստաւորներու ընդհանուր համակրութիւնը շահած ըլլալով, միշտ կը վերընտրուէր։ Իրեն թեկնածուներն էին՝ Արզարոզլու Ուստա Յուսեփը, որ իր մականունին համապատասխան գործերը արդարութեամբ կը տնօրինէր, Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Էսկէմ փաշայի ալ ոսկերչապետն էր, Կիւրճեան Պողոս ազան որ բարի ծերունի մըն էր, Ալաճաճեան Նիկողայոս ազան՝ որ կենցաղագէտ ոսկերիչներէն էր, և ուրիշներ։

Յակոբոս ազան՝ ուղղամիտ բնաւորութեան տէր մէկն էր։ բայց գործերու մէջ՝ ծայրայեղ յամառ մըն էր, ինչպէս բարեպաշտութեան մէջ ալ՝ աւանդամոլ մը։ Մայր-եկեղեցւոյ Թաղական Խորհրդոյ և Ազգ. Դատաստանական խորհրդոյ անդամակցութեան մէջ մէկէ աւելի շրջաններ բոլորած է իր այս ուղղութեամբ։ Իրեն հետ անդամակցած եմ 1871 ին, Մայր-Եկեղեցւոյ Խորհրդոյն մէջ։ Խորհուրդէն հրաժարելէս շատ եռաբերն ալ, մանաւանդ 1886 ին, դարձեալ Մայրվրայ կը հրաւիրէր մտը նստող երիկ մարդոյ ուշադրութիւնը։ Միհրան նշմարեց, բայց բնաւ անհանգիստ չեղաւ վարժուած մէկու մը պէս։ բայց իր աչքերը չհեռացուց իր կնոջ կրծէն, նշմարելու բռնելու համար այն անծանօթ հեշտանքը որ կը հրաւիրէր այսքան սիրոյ ակնարկներ։

Մուկրեր Վալամէչոյթիլէն վար մը կը զարնէր իր եւեւէլաւոր ներդաշնակութիւնը օդին մէջ լեցնելով և Միհրան որ յամառ տարած էր անոր ազդեցութեան տակ յիշելով տարիէ մը ի վեր անցուցած միօրինակ կեանքը, իր մտատանջութիւնները, իր կուրները տան մէջ, հիմայ իր կնոջ քով չափազանց ուրախ կը զգար ինքզինքը մանաւանդ որ գործի յոյսը ունէր այն օրէն ի վեր որ տեսած էր Սիւզէեանը։

Եւ գարնէուրի երկրորդ գաւառէն վերջ Միհրան երջանիկ ալ զգաց ինքզինքը։ ինչ փոյթ եթէ պարապն էր հիմայ։ յոյսը կը բաւէր իրեն և Սուրբիկի պէս կնոջ մը հետ, շատ շուտ կարելի պիտի ըլլար մոռնալ մէկ քանի ամսուան մէջ ունեցած տառապանքներն։

ԼՕՊԱՆԹԱՄ

(Շարունակելի)

—)(2)(—

ՎՃԱՐՈՒԱԾ ՊԱՏԻՒ

(ԾՈՐԱՎԷՊ)

Ռ.

—Փոխուեր ես, Միհրան, ինչ ունես, խնայ որ կարդուեր ես...։

—Զորս տարի կայ, այո՛... գիտես որ հիմայ էլ տառը... բայց դիտողութիւնդ ճիշդ է... ամուսնութիւնը չեկաւ ինձի... ընդհակառակը իրեւ ամուրի քեզի աւելի առողջ կը գտնեմ կոր...։

—Առանց չափազանցութեան... շատ ազէկ եմ... զաւակ ունիս...։

—Զէ՛... դժբաղդաբար... թերեւս բաղդս տարբեր ըլլար...։

—Մեւնոյնը պիտի ըլլար բարեկամս... բաղդը ուրիշն չի գար...։

—Ճիշդ է... մանաւանդ քեզի համար հ՝... լուրերդ առ... մինակդ կը յաղթանակես կոր կեանքի մէջ...։

Նստեցէ վերջ, Սիւզէեան պատատախտակը ձեռքերը իրարու շփելով։

—Եթէ յաղթանակ մը կը նկատես մէկ քանի հազար ոսկիի տէր ըլլալ... կնկան մը հետ Եւրոպա երթալ... երկու տարի ամբողջ ապրիլ անոր հետ... անոր ստակով... անոր անունով...։

Բայց յանկարծ ընդմիջեց և մեծաբանքով՝

—Ճաշը մէկտեղ ընե՞նք... անօթի եմ...։

Յեսոյ խնդալով։

—Եւ եթէ կ'ուզես... ուրիշ բաներու վրայ կը խօսինք, հէ՞...։

Եւ երկու ժամ ամբողջ ուրիշ բաներու վրայ խօսեցան։ Սիւզէեան, Բարիզի կեանքէն պատկերներ նկարագրեց։ պատմեց Նիսի մէջ անցուցած անքուն գիշերները երգչուհիներու հետ, մէջ բերելով ամէնէն անշնչան մանրամասնութիւններն իսկ, ապրած ու փորձառու մարդու մը ձեւերով, բացատրութիւններով որոնց մէջ անօրի մը դերը կար և ձայնին մէջ պարծենցողի մը շեշտը։ Եւ Միհրան, մխիթարտոյայ, այսքան քմահաճոյքներու և բաղդախնդիր կեանքի մը այսքան յաջողութիւններուն առջեւ կը կսկծուղար կը սքանչանար...։

—Ինչ սատանայ ես որ... ամէն բաներն տակէն կ'ելլես...։

Առիւծ զօնքիման մը չէր բնականաբար։ Բայց Սիւզէեան պատրաստ զգաց տեսնելով Միհրանի վրայ ըրած տպաւորութիւնը։

Վերջը, երբոր ճաշը աւարտեցին և Սիւզէեան վճարեց ոսկի մը նետելով ճերմակ սփռոցին վրայ, Միհրան ինքզինքը խոնարհ զգաց իր բարեկամին քով, կրցած չըլլալով գոնէ ձեռքը գրպանը տանելու շարժում մը ընել և ոչ նուազ խոնարհ չեշտով մը, յուզուած, Սիւզէեանի պատմեց իր անյաջողութիւնները իր վիշտերը։

Թերեւս մինչեւ այդ վայրկեանին սպասած չէր այդ խոստմանութեան բայց Սիւզէեան անտարբեր չմնաց Միհրանի վշտին և ժպտելով խոստացաւ ձեռքէն եկածը ընել...։

Եւ յեսոյ լրջորէն։

—Շուտով չպիտի մեկնիմ արդէն, ըսաւ... մտադրութիւն ունիմ ատեն մը խաղալ Պորսայի մէջ և եթէ յաջողիմ, վերջնականապէս հաստատուիլ հոս...։

Եւ խօսած ատեն իր յաջողութիւններուն, իր ընելիքին վրայ վստահ մէկու մը կերպարանքը ունէր ու Միհրան թերեւս իր անգործութենէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով զգաց թէ յոյսը կը ծնէր իր մէջ։

Եւ ոչ նուազ երջանիկ եղաւ երբ Սիւզէեանէ փոխ առած մէկ ոսկիով ֆիասանցու մը տարաւ իր կնոջ։

—Աւ, Սուրբիկ, գործէ մը քանի մը դրուշ հանեցի այսօր... Աստուած մեծ է... սատանի չենք մեռ հարկաւ...։

Գիշերը չկուեցան և Սուրբիկ մեղքցաւ երկանը վրայ...։

Դ.

—Ժարտէն երթանք, Սուրբիկ, ազուոր է օդը... քիչ մը ատեն կ'ոտքնենք...։

—Երթանք...։

Եւ Սուրբիկ վեր կաց հագուելու։ առաջին անգամ ըլլալով նոր շինած փիստանը պիտի հագնէր զոր մէկ քանի օրէ ի վեր աւարտած էր, երկու շաբթուան մէջ հալիւ կոցած ըլլալով պէտք եղած երկրորդական նիւթերը գնել։

Հայելիին մէջ դիտած ատեն Սուրբիկ ուրախ կը զգար ինքզինքը և չուզուած ժպիտներ կու գային իր թարմ դէմքին վրայ։ բայց երջանիկ ժպիտը այն ատեն միայն ունեցաւ երբ արդուզարդը լմնցուցէ վերջ վար իջաւ վերջին ակնարկ մը նետելու մեծ հայելիին մէջ։

Դուռը հալիւ բացած, Միհրան կը վազէր արդէն։

—Ա՛խ... անուշի՛կս, աս ինչ ազուոր վայեր է քեզի...։

—Իրա՞...։

Արդարեւ իր քիչ մը թուխ դէմքը անոյշ դիմագծերով աւելի գեղեցկացած էր մեծ գլխարկին տակ և իր մարմինը ազէկ մը կազապարուած նոր շրջազգեստին մէջ, հեշտանքի բոյր մը կ'արձակէր որ հրապուրեց Միհրանը։

—Ա՛հ, ոչքան պիտի փափաքէի երջանիկ ընել քեզ...։

Եւ իրենց խարուսիկ երջանկութեան մէջ կը մտերմանային նորէն, յիշելով իրենց առջի օրերը սիրոյ և կարօտը քաշելով այն խօլ ու հեշտին կեանքին զոր ապրած էին երեք տարի ամբողջ...։

Հիմա փողոցն էին և Միհրան իր կնոջ քովէն քալած ատեն պարծանքի հովեր կ'առնէր, ինչպէս իրենց ամուսնութենէն վերջ, երբ թեւ թեւի կ'երթային բաղմութեան մէջէն և երբ ստակը պակաս չէր դեռ իր գրպանէն։ Եւ պահ մը այնպէս թուեցաւ իրեն թէ նոյն օրերն էին դարձեալ, Սուրբիկ իր երջանիկ կնոջ դերին մէջ, ինքն իր գործին զբաղած և մտածելով իր կինը երջանկացնելու միջոցներուն։ բայց երբ Մեծ փողոցէն անցան, կառքերու և բազմութեան ժխորին մէջ, իրականութիւնը ցցուեցաւ Միհրանի աչքերուն առջեւ և յիշեց թէ մէկ մը միայն ունէր տարտին գրպանը...։

Աթոռին վրայ ուր նստած էր հիմայ Բլէթի-Շանի պարտէզին մէջ, Սուրբիկ իր

Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետն էր ինքը։ Այս՝ եթէ ինքը թողուր այդ պաշտօնը, պաշտօնը վինքը չէր լքեր, վասն զի եկող գացող օրուան Պարոիարքներն ալ զինքը շատ կը սիրէին, կը յարգէին. մանաւանդ հոգելոյս Տ. Ներսէս Վարժապետեան Սրբազանին սիրելի եղած էր։ Զատկական տօնի շնորհաւորութեան առթիւ, Ազգ. Պատրիարքարանի դահլիճը բաղմած էին Վարչութեան, խորհրդոյ եւ Հոգաբարձութեան անդամներէն շատերը։ Այդ միջոցին ներս մտաւ Յակոբոս աղան. Ներսէս Պատրիարք ոտքի ելլելով արտասուոտ յարգանօք ընդունեց զայն, եւ քովիկը նստեցնելով, համակրական շէշտերով յայտնեց ներկայից թէ՝ «Ահաւասիկ հաւատաւոր մը, որ հիմա ու խարիսխն է գրեթէ Մայր-Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ մարմնոյն»։

Եւ իրաւ ալ՝ Յակոբոս աղան, իր պաշտօնին մէջ բնաւ չէր թերանար։ Մայր-Եկեղեցւոյ աւելորդ արծաթեղէնները ծախուած ժամանակ, իր մէկ կարեւոր ուշադրութիւնը վրայ էր՝ որ թանկ գներով չ'ելլեն։ Դիւանական մարմինը, երկուշաբթի օրը, վերջնագիր մը ղրկեց Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդին, և պահանջեց որ Բէքիրի դուռները բացուին, բայց տակաւին պատասխան չստացաւ։ Բէքիրի մօտ հասած հինգ հազար ռուս զինուորներէն զատ, եօթը հազար հոգի ալ ցամաք հանուած են։

Վիեննա.— Այս տեղի քաղաքական ակումբներուն մէջ հաւատք չընծայուիր այն լուրին թէ ռուսական եօթը հազար զինուորներ դէպ ի Բէքին ճամբայ եղած ըլլան, մանաւանդ որ առաջուընէ լուր առնուած չէր թէ այդչափ զինուորներ ո՛ւրիկ ճամբայ եղած են։ Ամէն զատ կարիքի չէ որ օտար տէրութիւնները կարենան քիչ առեւնուն մէջ այդչափ զինուոր հավաքելու։ Տէրութիւնները խորհած են նաեւ Զինու մէջ բարեկարգութիւնը վերահաստատելու գործը ձեռնի զինուորներուն յանձնել, քանի որ ձեռնն Զինու ամէնէն աւելի մօտը կը գտնուի. բայց այդ պարագան բնականաբար բոլոր տէրութեանց համաձայնութեամբը և ձեռնի՝ յանուն Եւրոպայի գործելու արտոնութիւն տալով միայն կրնայ իրականանալ։

Լոնտոն.— Լրագրիները կ'ըսեն թէ Զինու կացութիւնը շատ խառնաշփոթ է։ Գոհ են որ Պոքսրներուն ամէնէն աւելի անգլիական նաւաստիներուն դիմադրած են։ Նոյն թերթերը կ'ըսեն թէ Պոքսրներէն աւելի մեծ պաշտօնատարներուն պէտք է խօսք հասցնել։ Ցոյս կը յայտնեն որ Զինու ամրողջութիւնը իր նախկին վիճակին մէջ պիտի մնայ, վասն զի հակառակ պարագային մէջ Անգլիա ըլլալիքէն օգտուելու վիճակին մէջ չէ։ Տէրի Մէլլ ըսելով որ Զինու մէջ Անգլիոյ և ձեռնի շահերը հաւասար են, կ'ուզէ որ ձեռնի հետ համաձայնութիւն մը գոյանայ, բայց Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւն մնայ պատաքելի կը նկատէ։ Մորնինկ Լիսդր ալ նոյն խնամատով կը խօսի և կ'ըսէ թէ Անգլիոյ անխորոշութիւնն ալ Թրանսվալի պատերազմին հետեւանքն է։

Հռոմ.— Իտալիոյ արտաքին գործոց Նախարարութիւնը հեռագիր մը առացեր է թէ Պոքսրներու շարժումը Զինու հարաւային կողմն ալ կը տարածուի։

Բեռլին.— Անգլիա կը կասկածի թէ Ռուսիա մատ ունի Զինու այս մեծ շարժումին մէջ։ Այդ կասկածը եւրոպական մէկէ աւելի դայլիճներու մէջ ալ կը յայտնուի։ Ցայտնի է թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ տարածուելուն վերջնական նպատակն է Բէքին։ Անդամ մը որ Զինու մայրաքաղաքին տէր ըլլայ, Ռուսիա վստահ է թէ ոչ ոք պիտի կրնայ մերժել իր գերակշռութիւնը ամրողջ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ. բայց Ռուսիոյ դիւանագիտութիւնը՝ հայեցողով գործ չտեսնելու չափ խոհեմութիւն ունի։ Իր սովորութեան համաձայն, որ մինչեւ հիմա արդիւնաւոր եղած է, դանդաղ կերթայ, սակայն ապահով. քայլերով կը յառաջանայ։ Միշտ քայլ մը հոս և քայլ մը հոն. ամէն տեղ իր յառաջդիմութիւնները խնամով և երկար տեւողութեամբ պատրաստուած են։ Բանի որ Զինու կացութիւնը ծանրակշիռ հանգամանք մը կը տանայ, Ռուսիա պէտք է սպասէ որ մեր տէրութիւնները, ինչպէս նաեւ Ճապոն, անդործ չեղնան և միայն Ռուսիոյ չեզոքուն բարեկամութիւնը վերահաստատելու գործը, վասն զի տակիայ բնաւ Ռուսիոյ դէմ չի գար։ Ո՛վ պիտի կրնայ երաշխաւորել Ռուսիոյ թէ միւս տէրութեանց զինուորները, վասնզաւոր շարժումը գսպուելէ ետքը, հրաման պիտի տանան Բէքինէն քաշուելու։ Միշտ կը ռիսկի առարկայ մը պիտի ըլլայ։ Ռուսիա, Մանչուրիոյ մէջ իր դիրքը չհաստատած և անդրսիբերեան երկաթուղին չաւարտած, ինչ որ ալ ըլլայ, միշտ խոյս պիտի տայ ո եւ է պատերազմէ։

Լոնտոն.— Այն քանդիչնդ հաղար հրացանները և երկու միլիոն փամփուշտները զոր Զին գնած էր Գերմանիայէն, Պոքսրներուն ձեռքը կը գտնուին։

ԲԷՔԻՆ ՔԱՂԱՔԸ.

Բէքին, որ մանդարիններու բարբառով Բէթինկ կամ Պէյգինկ կը կոչուի, կը նշանակէ «հիւսիսային մայրաքաղաք», ինչպէս Նան-Գինկ՝ «հարաւային մայրաքաղաք»։ ԺԳ. դարուն էր որ Մինկերու չինական հարստութենէն կայսր մը այդ անունը տուաւ իր մայրաքաղաքին. բայց Բէքին անունը Եւրոպացիներուն մէջ կը գործածուի. Զինացիները՝ Գինգչանի՝ «մայրաքաղաք» անուն կու տան։ Այդ մեծ քաղաքը յամախ անուն փոխած է։ Առաջ Գի կ'ըսուէր, յետոյ Եէա (Ցիճեանոյ)։ ԺԳ. դարուն Խան-Պալիք կը կոչուէր (խաներու քաղաք) երբ Վենետիկցի նշանաւոր երկրախոյզ Մարքօ-Բոլօ այցելեց զայն։ Այդ միջոցին արեւմուտքցիները ապատելով Խան-Պալիք բառը՝ Բամպալուքի վերածեցին։ Մայրաքաղաքը, ինչպէս անունը, նաեւ տեղն ալ փոխած է յաճախ։ Հիմակուան քաղաքին մօտ կան, բայց դաշտի մէջ, հին պարիսպի մնացորդներ։ Հիւսիսային կողմը՝ Բամպալուքի պատնէշները, հարաւային արեւմուտեան կողմը՝ Գին կայսրերուն մայրաքաղաքին պարիսպները և արեւելեան կողմը՝ անորոշ ժամանակէ մը մնացած պարիսպներու հետքեր։ Հիմակուան քաղաքը ընդհանուր կերպով ուղղանկիւն եռանկիւնի մը ձեւը ունի՝ Բէ-Զի-Լիի ծովածոցէն 37–140 մէթր բարձրութեամբ դաշտի մը վրայ շինուած։ Զինական մայրաքաղաքէն երկու վտակներ միայն կ'անցնին։ Բէյ-Հօ գետը որ Թինէն-Զինէն կ'անցնի և Թաքուի մօտ Բէ-Զի-Լիի ծովածոցը կը թափի, Բէքինի պարիսպներուն արեւելեան կողմէն 20 քիլոմէթր հեռուէն կը հոսի. իսկ Բէյ-Հոյի օժանդակը՝ Ուէն-Հօ Բէքինի պարիսպներու արեւմտեան կողմէն 15 քիլոմէթր հեռուէն կ'անցնի։ Բէքինի ամրողջ տարածութիւնն է 63 քառակուսի քիլոմէթր։ Հաւասար է Պէրլինի. իսկ պարսպ Բարիզէն որ 80 քառակուսի քիլոմէթր տարածութիւն ունի։ Բէքինի պարիսպներուն սահմանած միջոցին վրայ չենք չկայ։ Կայս. թաղը մեծ մասամբ պարտէզներէ կը բաղկանայ. չինական թաղը ալ հաղիւ 1,600 մէթր լայնութեան վրայ տուներ կը պարունակէ. մնացած մասը կը կազմեն պարապ գետիններ, դաշտեր, հին գերեզմանատներ և երկինքի ու երկրագործութեան երկու տաճարներ։ Հետեւաբար Բէքին այդ վիճակին մէջ չի կրնար պարունակել այնչափ բազմաթիւ բնակիչներ զորս երբեմն շուարութեամբ կը վերագրէին անոր աշխարհագրութեան գիրքերը։ Բէքինի բնակիչներուն հաւանական թիւը հազիւ հինգ հարիւր հազար հոգիի կը հասնի։ Զինու մայրաքաղաքը տարբերակաց երկու մասերէ կը բաղկանայ՝ մէկ պարիսպով չբաժանուած, բայց պատով մը զատուած իրարմէ։ Հիւսիսային մասը որ կանոնաւոր քառակուսի մը կը կազմէ, Թաթարական կամ Մանչուի քաղաքն է այսինքն յաղթողներունը։ Հարաւային մասը՝ ուղղանկիւն եռանկիւնի ձեւով՝ Զինական քաղաքն է՝ այսինքն յաղթուածներունը։ Նաեւ «արտաքին քաղաք» անունն ալ կը կրէ, վասն զի ԺԶ. դարուն, առանց պարիսպի արուարձանն էր «Ներքին» կամ Մանչուի քաղաքին։ Ասոր կեդրոնը կայ երրորդ քաղաք մը՝ դարձեալ պարիսպով չբաժանուած. տարիա կայս. քաղաքն է որուն մէջտեղը՝ իրարու չորրորդ քաղաք՝ կանգնուած է կայս. պալատը։ Բէքինի արտաքին պարիսպը տասերիու դուռ ունի։ Երեքը հաղորդակցութեան մէջ կը դնեն թաթարական ու չինական քաղաքը. հինգը՝ կայս. քաղաքը կը տանին և երկուքը՝ պալատը։ Բէքինի քայքայուած պարիսպը կը կազմեն աղիւսով շաղախուած հողի զանգուածներ. տասնչինգ մէթր բարձրութիւն և լայնութիւն ունի. տեղ տեղ աշտարակներ կան։ Պարիսպը խրամատով մը բաժնուած է արտաքին դաշտերէն ու պարտէզներէն և ողորմելի արուարձաններէն։ Զինական թաղը առեւտուրի և ճարտարագործութեան կեդրոնն է. քաղաքէ մը աւելի բանակեղի մը երեւոյթը ունի։ Թաթարական քաղաքը չինականէն աւելի կանոնաւոր է և մաքուր։ Երբեմն յաղթուածները հոն չէին կրնար բնակիլ. բայց երկար տանէ ի վեր այդ արգիլքը չի յարգուիր. ցեղերը իրարու խառնուած են։ Թէեւ Մանչուները իրենց անունը կրող քաղաքին մէջ տակաւին բազմաթիւ են, սակայն Զինացիները մեծ թիւով հոն փոխադրուած և հաստատուած են իրենց խանութները ու աշխանոցները։ Թաթարական քաղաքին կեդրոնը կայ՝ կայս. քաղաքին՝ «դեղին քաղաք»ին սահմանը որոշող պատը։ Դեղին քաղաք կոչուելուն պատճառը այն է թէ տէրութեան միակ շենքը՝ կայս. պալատը կը պարունակէ որ դեղին յախճապակիներով ծածկուած է։ Անոր մեծ մասը գրաւած են իշխանական բնակարանները և աքսորեալի դարմանոցներ։ Կեդրոնը կայ արհեստական բլուր մը Մէյ-չան։ Զինու մայրաքաղաքին հիւսիսային արեւմտեան կողմի բլուրներէն անցնող ուղեւորներուն առջեւ աքսորեալի տեսարան մը կը պարզէ Բէքին՝ իբրեւ ահագին պարտէզ մը։ Անոր պարունակած հաղարաւոր տուները՝ ամէնքն ալ ցած, հաղիւ կ'երեւան ծառերուն մէջտեղէն։ Բէքին միշտ վտանգակոծութեան դեղրոն եղած է։ Մարքօ-Բոլօ կ'ըսէր թէ տարւոյն մէջ չկայ օր մը որ հողաբաւոր սայլերով մեռածքը չտարուի հոն։ Բէքին ծովին միացած է Բէյ-Հօ գետով և քիչ ատենէ ի վեր ալ Թիէն-Զինի երկաթուղիով, որով կը փոխադրուի մէջազգային զինուորները, և այր Պոքսրները քանդեցին։ Բէքինի և Բէյ-Հօ գետին մէջտեղը ճամբայ մը կայ, նաեւ 25 մէթր երկայնութեամբ ջրանցք մը։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիա.—Հոլանտա — Գերմանիա — Երեկ իրիկուան հեռագիրներ։

Վերջին լուրերու նայելով, Անգլիոյ կառավարութիւնը կը խորհի հարաւային Ափրիկէի բրիտանական բանակէն երեւելի կիսաբաժիններ Զին ղրկել։ Հոլանտական կառավարութիւնն ալ հրաման ղրկած է Սումատրա՝ մարտանաւ մը ղրկել չինական Ջուրերը և զինուոր ցամաք հանել հոլանտական շահերը պաշտպանելու համար։ Գերմանիա հինգ մարտանաւեր ուղարկեր է Թաքուի մէջ՝ Հանգա, Հերթա, Բայզերին Ալեքսաբա, Կայզերին և Իրենի որոնց ամրողջին նաւաստիներուն թիւն է 2,030. նաեւ Իլիս ու Ճակուար թնդանօթակիրները՝ 242 նաւաստիներով։ Բիաօ-Զէուի և ուրիշ տեղերու գերման զինուորներուն թիւը կը հասնի 2000ի, որոնց հետ է նաեւ չինական դեսպանատան մը։ Այդ հաւասարի մէջ չեն այն 1200 զինուորները որոնք Բիաօ-Զէու ղրկուած են՝ պայմանաժամին լրացած զինուորներուն յաջորդելու համար։ Վերջապէս Գերմանիա 5,500 զինուոր ունի, որոնց հրամանատարն են դեր-ծովակալ Պէնկմանն և Զինկ-Թայի գերման կառավարիչը։

Լոնտոն, 19 յունիս.—Շանկայէն յունիս 18 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Էքսբրեսի.— Թաքուի ճակատամարտին վրայ առնուած պաշտօնական լուրերու նայելով, չինական ամրոցներէն արձակուած ռումբ մը ռուսական Մանչուր թնդանօթային վառօդատանին մէջ խնդալ պատճառ է։ Թնդանօթակիրը ընկղմեր է։ Նաւաստիներուն մէկ քանին սպաննուած և շատերն ալ վիրաւորուած են։

—Զէ-Ֆուէն յունիս 18 թուականով կը հեռագրեն Ռիւթերի.—Թաքուի ամրոցները գրաւուած են գետին երկու եզերքներէն։ Զինացիները, յունիս 17ին, յանկարծ կրակ ընել սկսած էին։ Միջազգային զինուորներուն կորուստն է՝ Անգլիացիներէն 1 մեռած ու 4 վիրաւոր։ Գերմաններէն 3 մեռած ու 7 վիրաւոր։ Ռուսերէն 16 մեռած ու 45 վիրաւոր։ Ֆրանսացիներէն 1 մեռած ու 1 վիրաւոր։ Միջազգային մարտանաւերը գրաւեցին Թաքուի մօտ գտնուած չինական թնդանօթակիրները։

—Սիմայէն կը հեռագրեն Ռիւթերի.—Որոշուեցաւ բրիկ զինուորներէն վեց գունդ, ամրաշէններու գումարտակ մը և հրետանի մը ղրկել Զին։

—Ռիւթէր կ'իմանայ թէ Ճապոն որոշած է անմիջապէս երեք հազար զինուոր ղրկել Զին։

Թոքիօ.—Ճապոն երկու հազար զինուոր կը ղրկէ Զին։ Ուրիշներ ալ անոնց պիտի հետեւին։

Վիեննա.—Ռուս կառավարութիւնը չրջաբերական-հեռագրով մը ծանուցեր է թէ չորս հազար զինուոր Զին կը ղրկէ ռուսական և եւրոպական բոլոր հպատակները պաշտպանելու համար։

—Հռոմէն կը հեռագրեն Բոլիթիշէ Քորեսպոնտենցի թէ Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ բազմաթիւ զինուոր կը ղրկէ Զին։

Պերլին.—Զինկ-Թաուէն յունիս 19 թուականով կը հեռագրեն Ուլֆ գործակալութեան թէ ամրողջ դէրման դաղթականութիւնը հոն հաւաքուած է։

Բարիզ.—Էլիզէի մէջ Պ. Լուբէի նախագահութեամբ գումարուած նախարարաց Խորհուրդին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ յայտարարեց թէ ամէն կէսերու վրայ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ բոլոր տէրութեանց միջեւ։

—Լի-Հունկ-Զանկի սատիպարար Բէքինի կանչուելէն կը հեռեւցուի թէ Զինու կառավարութիւնը որոշած է զսպել Պոքսրները։

—Այս ծանուցուի թէ Տէրութեանց առաջարկութեամբ Ճապոն հաւաներ է քան հազար զինուոր ղրկել Զին։

Պատերազմի լուրեր

Պաստերազմի դաշտեն.— Ժուպեռ զօրավարին ձեռագիրները —Բաբեյուսոյ Գլուխ.—Նոր կամաւորներ։

Բրէթորիայէն առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սամարա հարիւր Պոէրներ յարձակեր են Շանա— Լվրրի անգլիական դիրքին վրայ, բայց եռ մղուեր են։ Անգլիացիներուն կորուստն է 1 սպայ ու 2 զինուոր՝ մեռած և 1 սպայ ու 8 զինուոր վիրաւորուած։

—Լորտ Ռոպէրթս հեռագրած է Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան թէ Բրէթորիայի գրաւումն ի վեր շատ մը զէնքեր կը յանձնուին իրեն։

— Տէյլի Մէյլի թղթակիցը որ Սբը Թրավէրս Պոլլերի բանակին կը հետեւի, իր լրագրին զրկած է Սլմնոս-Նէլի գրաւման նկարագրութիւնը, որուն մէջ կ'ըսէ թէ այդ տեղի գրաւումը արդիւնք էր Տրպլինի ու Տորսէթի զօրագունդերուն մէկ փայլուն յարձակումին։

—Թրանսվալի նախկին ընդհանուր հրամանատար վարձանեալ Ժուպէռ զօրավարին ձեռագիրները բաւական տակ կ'ընեն Անգլիոյ մէջ։ Վերջերս անոր մէկ հրամանագիրը ծախսուեցաւ հինգ անգլիական ոսկիի, մինչդեռ Կլասգոյի ձեռագիրը կէս անգլիական ոսկիի կը ծախուի և Կալլէսի իշխանինը՝ քառորդ ոսկիի։ Հասարակութեան կողմէ այդ անձնաւորութեանց ձեռագիրներուն տրուած գինը կը համեմատի անոնց խաղած դերին կարեւորութեանը և պատմութեան մէջ գրաւելիք տեղերուն։

—Սբը Կորտոն Սբրինկ որուն յանձնուած է Բարեյուսոյ Գլուխին նոր նախարարութեան կազմութիւնը, յաջողիմուկը կուսակցութեան կը պատկանի և նախապէս վարած է նախարարապետի պաշտօնը։ Սբը Կորտոն Սբրինկ, թէեւ Պ. Սէքսլ Ռոսսի չատ ազդեցիկ չէ, բայց քիչ շատ անոր կը նմանի։ Անոր պէս հարստութիւն և պատիւ դնած է երկրի մը մէջ, ուր գացած էր իր խանդարուած առողջութիւնը դարմանելու։ Իրստիչի երէցի մը տղան է, ինչպէս Պ. Սէքսլ Ռոսսի ալ եկեղեցականի սերունդէ է։ Սբը Կորտոն Սբրինկ Անգլիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ սղպիր կը, երբ, քառասուն տարի առաջ, թիրիները Հարաւային Ափրիկէ զրկեցին զայն։ Երիտասարդ գաղթականը նաեւ Բոթ-Լընտանի մէջ երկրագործութեամբ ու անանարատութեամբ զբաղեցաւ. հարստացաւ, բայց տակիայ չզոհացաց իր վաստակութիւնը. ուզեց Բարեյուսոյ Գլուխի Խորհրդարանին անդամակցել՝ քաղաքական դեր մը կատարելու համար։ Սբը Կորտոն Սբրինկ ճարտար առեւնորան մը ըլլալով, քիչ առենէն կարեւոր դիրք մը գրաւեց Խորհրդարանին և նախարարութեան մէջ։ Բարեյուսոյ Գլուխը հասնելէն քան տարի ետքը՝ այսինքն 1878ին՝ առաջին անդամ ըլլալով նախարարապետի պաշտօն վարեց, նոյնպէս 1886ին և 1896ին։ Այս անդամ ալ եթէ յաջողի, չորրորդ անդամ ըլլալով նախարարապետութեան կոչուած պիտի ըլլայ. բայց հիմա մեծ դժուարութիւններու պիտի հանդիպի, վասն զի Ափրիքանտերու Միութիւնը հակառակ է իրեն. նաեւ մեծամասնութիւն ալ չունի՝ Խորհրդարանին մէջ իր քաղաքականութիւնը յաջողցնելու համար։

—Լոնտոնի լրագիրները ճանաչցուցիչ կը նկատեն այն կացութիւնը որ առաջ եկած է Բարեյուսոյ Գլուխին նախարարական տաղնապէն։ Լրագիրներէն ոմանք կ'ըսեն թէ Անգլիոյ կառավարութեան համար դժուարութիւն մըն է այն պարագան թէ Պ. Շեմպրլէն չէ կրցած պաշտօնի վրայ մնալ։

—Լուրէնսօ-Մարքէզէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ հարիւրի չափ օտարազգի կամաւորներ գերման չոգենաւով մը նոյն քաղաքը ժամաներ են՝ Պոէրներուն բանակին մէջ ծառայելու նպատակով։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.—Վիլհէլմ կայսրը Համբուրգի մէջ ստորագրեց Գերմանիոյ նաւատորմին յաւելման օրէնքը։ Մարտանաւերուն թիւը պիտի ըլլայ 38 զրահաւոր և 14 մեծ ու 38 փոքր յաձաւորակ։ Գերման նաւատորմին հիմակուան թիւն է 27 զրահաւոր և 12 մեծ ու 29 փոքր յաձաւորակ։

ՆՈՎԻ ՎՐԱՑ ՈՃԻՐ.—Համբուրգէն կը հեռագրեն յունիս 15 յունիսով.— Էսմաճօ շոգենաւը, երբ Փիլիպպեաններէն Բիւնիոն կ'երթար, նաւաստիները ըմբոստացան. նաւատերը, ոռերը, նաւապետը և երկրորդ ու երրորդ նաւապետները սպաննեցին. 30-40,000 տալարի չափ դումար մը գողցան և նաւն ալ ընկղմեցին։ Շոգենաւը հարիւր թոնս բրնձ բեռցած էր։

Ա Զ Դ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւն

Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիօրիդէի պարտաթուղթերը ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, այն կարգները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 Սեպտ. 1/13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31/13 սեպտ. չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան։

* * *

Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանրային Պարտուց Թուղթերէն ունեցողներուն թէ՝ 1880 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրովարտակին Ե. յօդուածին Ե հատուածին համաձայն, այն կտրոնները, որոնք իրենց պայմանաժամը լրանալէն մինչեւ 6 տարի չեն գանձուիր, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար թիւ 22 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1894 սեպտ. 1)13ին լրացած է, եթէ մինչեւ 1900 օգոստոս 31)13 սեպտեմբեր չգանձուին, Օսմ. Հանրային Պարտուց պիտի մնան,

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

19)1 Յունիս 1900

Կ. Պոլիս 10—13

Տեղական լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Խարբերդի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Ճանիկ դաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մկսուա Խուլքի էֆ., որուն յաջորդեց Խարբերդի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մուսթաֆա Նուրի էֆ.։ Գոգան դաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Մուշի դաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Իսմէր էֆ.։

ԹՈՒՐԲԻՆ. ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Օլտէնպուրկի մեծ դուքսին մահուանը առթիւ Վեհ. Սուլթանը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Գերմանիոյ Կայսեր։

ԺԱՄԱՆԱԿԻՄ ՕՐԼԻԱՆԻ ԴՈՒԲՍԻՆ.— Օրլէանի դուքսը և դքսուհին երէկ իրիկուն ժամը տասնուվեցին մայրաքաղաքս ժամանեցին Մարուսիա գրօսանաւով, որ Սալը Բաղարի առջեւ երկաթ նետեց։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ արարողապետ Իբրահիմ պէյ և կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա Բաղպէք չոգեմոտորով գրօսանաւը գացին և բարի գալուստ մաղթեցին Օրլէանի դուքսին և դքսուհին։ Երէկ դիշեր դուքսը և դքսուհին չոգենաւին մէջ անցուցին և այսօր ցամաք պիտի ելլեն։ Կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա հիւրասիրեալ կարգուած է։ Մարուսիա գրօսանաւը որ փիրմանական դրօշ կը կրէ, ունի 123 թոնս տարողութիւն, ժամը տասնուվեցէն մղոն արագութիւն և 26 նաւազ։ Դուքսին հետեւորդները 13 հոգի են։

ԺԱՆՏԱՒՏ.—Իզմիրի առաջին երեք հիւանդները սկսած են ապաքինիլ։

—Անցեալ շաբթու Իզմիրի մէջ գրոյց եղաւ թէ Ալաշէհրի մէջ կասկածելի դէպք մը պատահած է։ Կուսակալը, տեղւոյն գայմագամէն հեռագիր մը առացած ըլլալով, անմիջապէս տոքդ. Ջեմիլ ու Նուրի պէյերը և Մէյցի, Մէհմէտ, Ալի ու Լէյնի էֆ.ները ղրկեց Համիտիէ մաքրանոցը, ուր հիւանդը փոխադրուած էր հօրը հետ։ Կուսակալին որդին Սայիտ պէյ ալ կ'ընկերանար բժիշկներուն։ Քննութիւն կատարուելէ ետքը բժիշկները հաստատեցին թէ հիւանդը կասկածելի ախտ մը վարակուած չէ և թէ ձախ աճուկին ուռեցքը վերքէ մը առաջ եկած է։ Հիւանդը 12 տարեկան տղայ մըն է Իսմանուէլ Բէյման անունով։

—Երէկ Իզմիրի մէջ կասկածելի նոր դէպք մըն ալ պատահեցաւ, սակայն միքրոպատնեական քննութիւն դեռ չէ կատարուած։

— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, խառն յանձնաժողով մը առողջապահական բժիշկներէ և բժշկական վարժարանին ուսուցիչներէն կազմուած՝ Իզմիր պիտի երթայ՝ ժանտախտին ճարակումը արգիլելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։ Առողջապահական Խորհուրդը իր առջի օրուան նիստին մէջ այդ յանձնաժողովին անդամ կարգեց Լուտֆի պէյը։

—Տրապիզոնի առողջապահական բժիշկ տոքդ. Սրաթարս սա հեռագիրը ուղղած է առողջապահական վարչութեան։

Տրապիզոն, 19 յունիս (ստիպողական).—Փոքրիկ հիւանդին վիճակը լաւ է. Ջերմութիւնն է 37.3։ Մանրադիտով քննութիւնը բժշտողական արդիւնք տուաւ։ Միքրոպատնեական քննութիւնը կը շարունակուի։

—Ռումանիա արգիլեց Իզմիրի ապրանքներուն մուտքը։

—Ձիտանէի մէջ ապրիլ 13էն մինչեւ յունիս 3, ժանտախտէ 6 մահեր պատահած են։ Եամանլի մէջ մարտ 28էն մինչեւ մայիս 31, մահ 67։ Բուռ-Սայիտի մէջ ապրիլ 17էն 5 յունիս, 68 դէպք ու 5 մահ։ Ագէքսանդրիայ մէջ ալ 24էն մինչեւ յունիս՝ 8 դէպք և 5 մահ։

ԱՇԻՐԹՆԵՐՈՒ վարժարանին այս տարուան տասնչինգը շրջանաւարտները, կայս. Իրատէի մը համաձայն, դեր-ուզակալի ատենանով պիտի ծառայեն իրենց ընտանեաց ներու զօրագունդերուն մէջ։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Մոնիդեօ կ'իմանայ թէ Հիճազի երկաթուղին չինութեան նախնական վարկը՝ հարիւր հազար ոսկի՝ քանի մը մանավաճառներով պիտի առնուի Երկրագործական Պանքային յայտ կատարելիք հանգանակութեան արդիւնքով հատուցուելու պայմանաւ։

—Իզմիրի Հավիտիէ Սէնայի վարժարանին վարչութիւնը առաջարկած էր որ նոյն հաստատութեան ինքնատ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը եթէ ընդունելի, պիտի կրնայ ամէն անդամուն հինգ հազար ոսկի տալ Հիճազի երկաթուղիին չինութեանը։ Վարչութիւնը որոշած է երկու տարուան մէջ երեք անգամ վիճակահանութիւն կատարել, որով 5000ական ոսկիէն՝ երկու տարուան մէջ 15,000 ոսկի պիտի յատկանայ Հիճազի երկաթուղիին չինութեանը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնթան երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ ամսոյս 12/25ին Զէրնոմարեգ պահականաւով Այնորոյ պիտի երթայ՝ ռուսական Ս. Անտրէ նորակառոյց եկեղեցիին օծմանը ներկայ գտնուելու համար։ Դեսպանին պիտի հետեւին դեսպանատան պաշտօնատարները։ Պ. Զինովիէվ Կ. Պոլիս վերադառնալէն ետքը, խորհրդական Պ. Զինովիէվ Մարիէնպոլ Ջերմուկները պիտի ուղեւորի տեսնելու համար։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ՆՈՐ ՍԱԿԱՏՈՑՆԵՐԸ.— Ռումանիոյ կառավարութիւնը խնդրած է Բ. Դուռէն անմիջապէս բանակցութիւն սկսիլ՝ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար։ Նաեւ խնդրած է առայժմ գործադրել մաքսային այն սակացոյցը նշանակուած է մաքսային տուժանքի պայմանագրութեան մէջ։

—Հելլենական դեսպանը, առիթ ունենալով Բ. Դրան թէ իր կառավարութիւնը պատրաստ է բանակցութեան ձեռնարկել առեւտրական դաշնագրի մը կնքելու համար։

ՖԻԷՏԻՆԱՆ ՓԱՇԱ..—Բժշկական վարժարանին ուսուցիչ և քաղաքական բժշկական Խորհուրդին նախագահ տոքդ. Ֆիէտինան փաշայի Փէրլեգոթեան տարիճան տարուեցաւ։

ՏՈՔԴ. ՆԻՔՈԼ, միքրոպատնեական աշխատանոցին տնօրէնը, յօդացաւ կը տանջուի և քանի մը օրէ ի վեր դուրս չկրնար ելլել։

ԾԽԱՒՈՅԻ ԲԻԺԻՒՆ մայիս ամսուան հասոյթը 189,000 ոսկի եղաւ՝ անցեալ տարուան նոյն ամիսէն 10,000 ոսկի աւելի։

ԲԵԳԵՐՍՊՈՒՐԿԻ ասուուածարանական կաճառին տնօրէնը որ քանի մը ուսանողներու հետ մայրաքաղաքս կը գտնուի՝ առաջի օրը այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարքին և յետոյ դնաց Ֆիլիպպոս եկեղեցին։

ՅՈՐԵՆԻ ԳԻՆԸ բարձրացած է Ռուսիոյ մէջ։

ՀԵՏԻՈՅՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ.— Ցիրանական նախկին ներքին գործոց մը Էջիէն կոչուաւ որ աշխարհի շրջանը կատարել հետիոտն, մայրաքաղաքս գտնուի։ Պ. Կոնիւառ 1896 մայիս 1ին վերադառնալու պայմանով, բանակցեցաւ ճամբայ եղած է 1900 մայիս 1ին։ Ամբարպէս վիրաւորուած ու հիւանդացած ըլլալով չէ կրցած պրոչալ թանկին աւարտել իր ուղեւորութիւնը։ Մինչեւ հիմա պատած է ամբողջ Եւրոպան, հիւսիսային Ափրիկէն և Ասիոյ մասը։ Հիմա հարաւային Ամերիկա պիտի ուղեւորի և ութ ամիսէն Բարիզ պիտի դառնայ։ Պ. Կոնիւառ արիւնեթափ մատրած է շատ մը արիածներու և գրուարութիւններու։

ՀՐԵԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Գուրիոտիկանութիւնը ձերբակալեր է երեք հարիւր հրեայ գաղթականներ որոնք հանրային բարեկարգութիւնը խանգարելու ուզած ըլլալնուն համար ամբաստանուած են։

ԵՒՐՈՊՈՅՑԻ քանի մը նշանաւոր միքրոպատնեներ ճամբայ եղած են Իզմիր երթալու համար, ուր քննութեան պիտի ենթարկեն ժանտախտին միքրոպը։

ԿՐԷՏԷՑԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Գոգան մէջ 49 և Սթանքէյոյի մէջ ալ 44 տուն կառուցուած են Կրէտէյի իսլամ գաղթականներուն համար։

—Պէյնկոզլի մէջ բնակութիւն հաստատած Կրէտէյի իսլամ գաղթականներու ուսանելիքները որոնք մինչեւ հիմա Իսլիմկի կը ղրկուէին, քարանթիայի պաշտօնական վերը Սէլանիկի պիտի ղրկուի։

ԱՑԳԻՆԵՐԸ — Պայնտրի, Թիրիի Իօսէմիշի ագ

մը վրայ տեղւոյն կառավարիչը եկեղեցին բանալիները Պուլկարներուն ձեռքէն առնելով Յայներուն վերադարձուցեր է։

ԻԶՄԻՏԻ կառավարչին հետեւորդ պաշտօնեայ կարգուած է Միլիճի վարժարանին շրջանաւարտներէն Մէհմէտ Բէյիտ պէյ։

ԷՏԻՐՆԷԻ հելլենական հիւպատոսին մէկ տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ նոյն նահանգին ցորենի բերքը այս տարի թէեւ խիստ ցաւտ է, սակայն խոզակները լաւ վիճակի մէջ չեն, վասն զի թթենիներու տերեւները ալեսուսած են։ Շերամարոյծերը պատրաստուած են նետել իրենց շերամները, վասն զի թթենիի տերեւները չատ սուղ են։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր, ժամ 1ուկէսին, Բեռա՝ Թարլա Պաշի Ճատտէսի՝ հրդեհ ծագեցաւ Բէթրօ Գալֆայի սեպհական քարուկիր տուներ, ուր կը բնակէր ձուկի յանձնակատար ռուսական հպատակ Եանի։ Կրակը սկսաւ տանը երրորդ յարկէն և ամբողջ չէնքը այրեցաւ։ Տունը ապահովագրուած էր։

ՄԱՐԱՇԻ մէջ ու շրջակաները վերջերս տեղացած ածխաձեւեր ու կարկուտներ բաւական վնաս հասուցեր են հանքերուն և այգիներուն։

ՄՈՒՇԻ ԳԱՒԱՌԸ.—Մուշի կառավարիչը նկատելով որ այդ գաւառին հողը չատ յարմար է ամէն տեսակ պտղատու ծառերու և բանջարեղէններու հասնելուն, դիմում ըրած է Սըվազի կուսակալութեան որ լաւ տեսակ պտղատու ծառերու տունկեր և բանջարեղէններու հունտեր ղրկած է Մուշ՝ մշակուելու համար։

ՍԷՆԱՑԻ վարժարանին համար Պ. Ֆլորիս անուն Ֆրանսացի նոր ուսուցիչ մը կարգուած է որ աշխատանոցներուն տեսչութեան պաշտօնը պիտի վարէ և ե. դասարանին ալ մեքենագիտութեան դաս պիտի տայ Ֆրանսերէն լեզուով։

ԿԻՒՄԻՒՇ ՀԱՄԻՒԹԷՅԻ հանքէն երեք քիլոյի չափ նմուշ մը բերել տրուած է՝ Բաիլի Արուեստահանդէսը ղրկուելու համար։

ԱՅՏԸՆԷՆ կը գրեն թէ խոզակի բերքը գոհացուցիչ վիճակ մը ունի, ինչ որ արդիւնք է մանրադէտի միջոցաւ կատարուած դարմաններուն։ Խզակի գինը կ'արժէ՝ մէջիտիէն 23 ղրուշէն՝ 10½-11 ղրուշ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Երկուշաբթի գիշեր մայրաքաղաքիս մէջ զգացուած երկրաշարժը պատահեր է նաեւ Պրուսայի ու Բազարքէոյի մէջ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ընկղմած 42 թիւ շոգենաւին ազատման նախնական գործողութիւնները առաջ կը տարուին։ Երկկ տուտ ժամը երեքին Եանի անուն սուզակ մը ծովին տակ գտնուած ատեն գինքը կապող շուանը շոգենաւին մէկ կողմին կառչեցաւ որով սուզակը քսան վայրկեանի չափ ջուրին տակը մնաց։ Վերջին երկրորդ սուզակ մը վար իջեցուցած ատենին Եանի կորեց այդ շուանը և այդպէս ազատուեցաւ, բայց երբ վեր եկաւ բաւական նեղած էր ու դարմանի կարօտ։ Սուզակները տասը վայրկեանէն աւելի չեն կրնար ծովին տակ մնալ։

ՀԱԼԷՊի զինուորական հիւանդանոցին վիրահատ կարգուեցաւ Զ. զօրաբանակին բժիշկներէն դեր-հայրապետ Սարգիս էֆ.։

ԽՄԵԼՈՒ ՁՈՒՐ.—Քեաղըտխանէի հովիտէն քաղաքին մէջ խմելու ջուր բերելու համար կատարուած չինութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Ջուրի երեսունվեց աղբիւրներու շուրջը կրպատապարուի։ յետոյ ամէնքն ալ ընդհանուր աւազանի մը մէջ պիտի հոսին։ Վերջերս նորէն երկու աղբիւրներ գտնուած են. ատոնց ջուրը տարբերուելու վրայ է։

ՄԱԿՈՅԻ ԱՐԿԱԾ.—Առջի օր Գոզկոնմաքի առջեւ մակոյկ մը չկրնցաւ ոբուն մէջ կը գտնուէին Ռուպէրթ ԲոլէՏէն չորս ուսանող և ուսուցիչ մը։ Նոյն միջոցին անցնող շոգեկաւ մը ալիքները բաւական երիցուցին մակոյկը որ մակուկավարին անճարակութենէն շրջեցաւ և ամէնքն ալ ծովը ինկան, բայց բարեբաղդաբար ողջ առողջ ազատուեցան։ Ատոնք Սկիւտար կ'երթային Հոմ Սքուլի հանդէսին ներկայ գտնուելու։

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿ.—Հելլենական դեսպանատան գաւառը, առջի օրը, առտուն, դեսպանատան դրանը առջեւ երկու ամսուան աղջիկ մը գտաւ որուն վիզէն ոսկի խաչ մը կախուած էր։ Տղեկը ղրկուեցաւ տոքտ Զավիֆեանցի ապաստանարանը ուր 370րդ թիւով արձանագրուեցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ բանտին մէջ կ'ըսէ Մոնիդիօռ, Իմպրոսցի դեռատի աղջիկ մը՝ Մաբի՝ որ մարդասպանութեան համար տասներկինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան պատիժը կը կրէր, անձնասպան եղեր է։

ԽՈՇՈՐ ՁՈՒԿ ՄԸ.— Վերջերս Իզմիրի ծովեզերքէն հինգ-վեց մէթր երկայնութեամբ շանաձուկ մը ելած գտնուեր է։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ.— Գալիոնը Գուլլուքի Սիմոնի փողոցին մէջ նորակառոյց չէնքի մը վրայ աշխատող գործաւոր մը՝ երրորդ իսմայիլ՝ երբորդ յարկէն, տասը մէթր բարձրութենէն մը վար իյնալով, ծունգերը ալեսուեցան և բերնէն արիւն եկաւ։ Խօսելու անկարող վիճակի մէջ հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը ծռեւացնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք առանձնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները արհեստական ատամնազդեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, ևայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամենէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարեալապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ք. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բեռա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԽՈՒՎԵՐՈՒՆ։—Հարուստ կին մը որոնց խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բուժկուած էր Նիքօլսոնը հաստատութեան արհեստական թիմբանեներովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թիմբանեներէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան հասցէին (Institut Congcott, Gunessbry, London W.)

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՆՈՐ ՍԱԿԱՑՈՒՑԸ

Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակի Թերթին վերջին թիւին մէջ հետեւեալ շահեկան տեղեկութիւնները կը գտնենք Մաքսային նոր սակացոյցին վրայ.—

* * *

Ինչպէս ծանուցած էինք արդէն մեր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ, Թուրքիոյ մաքսային իշխանութիւնները ներկայ ամսուն 1/14էն սկսեալ, հելլենական, սերպական, Սեւ Լերան և պուլկարական ապրանքներու համար սկսած են գործադրել այն մաքսային սակացոյցը զոր Նոյնութեամբ հրատարակած ենք արդէն (հրատարակուած է նաեւ Արեւելքի մէջ) և որ երկու շաբաթ առաջ առաջին անգամ ըլլալով գործադրուեցաւ Թուրքիա ներածուած ռումանական արտադրութեանց համար։

Եւ որովհետեւ վաճառականութիւնը միշտ կը սիսկայ անստուգութենէ, մասնաւորաբար մաքսային ռէժիմէն,—որուն տեւականութիւնը երկրի մը առեւտրական զարգացման անհրաժեշտ տարրերէն մէկն է,— իբր երկրին ճարտարարուեստական, առեւտրական, և երկրագործական շահերուն օգնան մը՝ և գոհացնելու համար առեւտրական շրջանակներու մէջ յայտնուած ընդհանուր փափաք մը, պարտ կը զգանք ծանօթացնելու տեղեկութիւնը այս նոր սակացոյցին՝ որ հաստատուած է ռումանական, սերպական, պուլկարական, հելլենական և Սեւ Լերան արտադրութեանց համար։

Ցայտնի է թէ՝ ինչպէս բազմաթիւ օտար երկիրներ որոնց հետ առեւտրական դաշնագիրներ կը կապեն Բ. Դուռը, Ցուսատան, Ռուսիա, Սերպիա, Պուլկարիա և Սեւ Լիռ շատ ծանր մաքսեր հաստատած են օսմանեան այն ապրանքներուն համար որոնք իրենց երկիրները կը ներածուին։

Իր արդար իրաւունքով օսմ կառավարութիւնը պէտք է ուրեմն հաստատեր փոխադարձ խիստ սակացոյց մը՝ որուն նուազագոյն առաւելութիւնը պիտի ըլլայ ստիպել այդ երկիրները որ մեր մէջ օսմանեան ապրանքներու մասին իրենց հաստատած սակացոյցերը։ Այս պայմաններուն մէջ կը զգացուի անշուշտ թէ այդ միեւնոյն արդար իրաւունքով, Բ. Դուռը չի կրնար յայտնի ժամանակամիջոց մը որոշել նոր սակացոյցին համար՝ զոր ակամայ հաստատած է արդէն։ Ատիկա բնական հետեւանքն է վերոյիշեալ երկիրներու ստեղծած մաքսային կացութեան, և ան ատեն միայն կրնայ վերջ մը գտնել, երբ նոյն ինքն այդ կացութիւնը բարուոքած ըլլայ։

Արդ, վերոյիշեալ երկիրները ներածուած օսմանեան արտադրութեանց մաքսային դրութեան բարուոքումը մի միայն Թուրքիոյ հետ կնքուած առեւտրական դաշնագիրներէ կախում ունենալուն, այս նոր սակացոյցը պիտի գործադրուի անհրաժեշտ բանակցութեանց տեւողութեան միջոցին ալ, մինչեւ դաշնագիրներու վերջնական կնքումը։

Գալով այդ բանակցութեանց սկսելուն, մեր կարծիքով ժամանակի խնդիր մըն է միայն, քանի որ բոլոր այդ երկիրները և մասնաւորաբար Ռումանիա մեծ շահ մը ունին համաձայնելով մեր երկրին հետ՝ որ հարուստ յանձնորդ մըն է իրենց համար։

Գալով Պուլկարիոյ, որովհետեւ այդ Իշխանապետութիւնը Օսմ. կայսրութեան ամրողջացուցիչ մասը կը կազմէ, և օսմ. արտադրութիւններն ալ միւս երկիրներէն աւելի նպաստաւոր մաքսերու ենթարկուած են հոն,—այսինքն 14% ad valorem մաքսի մը,—հաւանական է որ օսմ. մաքսային իշխանութիւնները այսօր վաղը կայսերական հրաման մը ստանան իշխանապետութեան ապրանքներէն 14%ն նոյնանման մաքս մը միայն առնելու։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ

Երեսուն նրբ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի առուն։

ԱՂԳԱՔԻՆ

Գրեթէ նախկին Առաջնորդական տեղապահը՝ Արիստակէս վարդապետ, որ լաւ պաշտօնավարութեան մը հետքը չէ թողուցած հոն, ինչպէս յայտնի է՝ միեւնոյն պաշտօնով Ակն փոխադրուած էր։ Կը լսենք թէ հոն ալ չէ կրցեր մնալ և թէ տեղւոյն Գաւառական ժողովը սորպուեր է ընդունելու իր հրաժարականը խնդրելով Պատրիարքարանէն որ ինքն ալ ընդունի նոյն հրաժարականը՝ առանց նոր ընտրութեան հրահանգ տալու, որովհետեւ ժողովը արդէն իսկ առաջնորդական փոխանորդ կարգեր է աւագերէց Ցովհաննէս քահանայ Դերձակեանը։

—Կոտց անապատի միաբաններէն չորս վարդապետներ միաձայնութեամբ վանահայր ընտրեր են նոյն վանքին միաբաններէն Ստեփան վարդապետ Աղազատեանը, և խնդրեր են Պատրիարքարանէն որ այդ ընտրութիւնը հաստատուի։

—Մարզուանէն Տ. Տաճատ քահանայ որ Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ դադրած էր քահանայագործելէ, իր ծայրայեղ կարօտութիւնը ու յուսահատութիւնը յայտնելով խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ ներում իրեն, բաւական համարուելով կրած ապաշխարանքը։

—Եէնի Գաբուի Թաղական Խորհրդոյ հինգ անդամները ամրոջապէս հրաժարական մատուցեր են Ս. Պատրիարք Հր.

—Հոմ Սքուլի տարեկան հանդէսը երէկ կատարուեցաւ սովորական հանդիսաւորութեամբ։ Ներկայ էին հելլենական դեսպան և Մավրոկորդատօ իշխանուհին ամերիկեան դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Կարմիլօ, Ս. Պատրիարք Հր կողմէ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդ Տ Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան, Բոլսոյ ազգային Ցակոբ էֆ. Պօյաճեան, Ս սուլտանական Խորհրդոյ կողմէ Պետրոս էֆ. Կարապետեան, օտար վարժարաններու վերատեսչի օգնական Խաիտ պէյ, Ցունաց Պատրիարքին փոխանորդը և ուրիշներ։ Հանդէսը սկսաւ, Նուագախումբը որ Վակնէրի մէկ գեղեցիկ կտոր զարկաւ։ Ցետոյ, Տոքտ. Բաթրիք երկար ու գեղեցիկ ճառով մը բացատրեց վարժարանին դերը, ուրկէ ետքը սկսաւ վկայականներու բաշխումը։ Այս տարի վարժարանը կու տայ միակ շրջանաւարտուհի մը՝ որ պուլկար օրիորդ մըն է։ Վկայականներու բաշխումէն ետքը խօսք առաւ ամերիկեան գործակատարը։ Հանդէսը փակուեցաւ վարժարանին երգով, ուրկէ ետքը բոլոր ներկաները հիւրասիրուեցան շատ վայելուչ ուտիրուն կերպով։

—Նպաստից Ցանձնաժողովը իր վերջին նիստին մէջ նկատութեան առաւ 20 է աւելի գիրեր, որոնք նպաստներու բաշխման և որքանոցներու հաշիւներու մասին մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաղորդեն։ Այդ գրութիւնները յանձնուեր են Ս. Աստրբեան Գրիգոր էֆ.ի նախագահութեան։ Ատոնց՝ ժողովին մէջ մանրամասն քննութիւնը եւ, կար ժամանակ կրնար սպառել. ուստի Ս. Աստրբեան էֆ.ի քննութեան եզրակացութիւնները միայն պիտի կարդացուին ժողովին մէջ, և ապա եզածը պիտի գործադրուի։

—Կրօնական ժողովը իր վերջին նիստին մէջ սկսաւ քննել Շապին Գարահիսարի տեղապահ Սմբատ վարդապետի վերագրուած ամուսնալուծութիւնը։ Դատաստանի Խորհուրդը այս մասին տեղեկագիր մը կազմած է, որուն եզրակացութիւնը աղջկան նպաստաւոր է, մինչդեռ այրը որ Պոլիս կը գտնուի, կը պնդէ թէ իր ունեցած տարութենէն ապաքինած է, և թէ Պատրիարքարանի միջոցաւ դրամ ղրկելով իր կընոջ, պարտքին կատարման մէջ չէ թերացած։ Կրօն. Ժողովը Շապին Գարահիսարէն կոչած գրութիւնները, Դատաստանական Խորհրդոյ տեղեկագիրը և խնդրագրիրները նկատողութեան առնելով, որոշեր է յառաջիկայ նիստին հրաւիրելով խնդրագիր տուող անձը, որ Պոլիս կը գտնուի, անոր բերանացի տեղեկութիւններն ալ ստանալ այս մասին։

—Սամսունէն կը գրեն մեզ. «Կիրակի օրը տեղի ունեցաւ մանկապարտէզի տարեկան հանդէսը, ամբողջ հայոց թաղը հոն ժամադիր էր, հեռուէն ևս եկած էին։ Տաք էր. խուռն բազմութիւն և մանաւանդ խառն։

«Կարգապահութիւնը միայն ներկայ չէր գտնուէր։ Քանիցս կրկնած ենք չէնքով չնորհքով կարգադիրներու պէտքը՝ որպէս զի հանդէսները չըլլան հանդիսադրութիւնը անքաղաքավարներու, որոնք այս անգամ կը հրմուէին տեսնելով փափկասուն տիկիններ ժամերով ոտքի վրայ։ Օրիորդ Զապէլ Թօգաթեան յաջողապէս ցոյց տուաւ իր մանկապարտիզպանուհիի կարողութիւնները։ Մանկիկները շատ սիրուն խաղերով, երգերով ու ճառերով հաճոյք պատճառեցին։ Դահլուն ակութեան արժանի է որ օրիորդը ճարտարօրէն գիտցած է շարունակել իր նախորդին սկսած գործը, և մեր մանկապարտէզը պատիւ կը բերէ իր ուսուցչուհի հիմնադրուհիին։ Տասնըվեց շրջանաւարտներ ներկայացուեցան նախակրթարանի ընթացքին։»

—Դալաթիոյ խնամակալութիւնը հետեւեալ գրութիւնը կը ղրկէ մեզ. Արեւելքի երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ հրատարակուած լուրի մը առթիւ։

«Այս բլ. աւուր պատուական օրաթերթիդ Ազգ. Լուրերու բաժնին մէջ խնամակալութիւնս զարմանալով կարդաց որ, անցեալ կիւրակի (յունիս 4) Գումդարաի Դպրաց Դասը Դալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին գալով՝ հանդիսաւոր երգեցողութիւն կատարեր է թէ այս առթիւ խուռն բազմութիւն մը ներկայ գտնուեր է։

«Այս նկարագրութիւնը ծայրէ ի ծայր սխալ է, նախ որ ժողովրդեան թիւը սովորական կիրակիներէ ոչ աւելի էր և ոչ պակաս. և ինչպէս կարելի էր բազմութիւն սպասել հեռաւոր թաղերէ երբ օրը հինգշաբթի չէր և ոչ ալ—իրենց խօսքով—տեղի ունենալիք հանդիսաւորութիւնը լրագիրներու մէջ ծանուցուած։

«Խնամակալութիւնս Ս. Եկեղեցւոյ պաշտաւութեան համար անձնուիրաբար աշխատող ամէն դպիրներու համար միշտ իր գոհունակութիւնը յայտնած ըլլալով յիշեալ երեք չորս անձերուն ինքնակամ աշխատութեանց համար ևս շնորհակալ մնացած է և կը մնայ յետ այսու ևս։»

ՄԵՏԱՔԻՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Լիոնի Մոնիդիոռ sk Սուաէն քաղաքէն.

«Ինչպարդ շաբթուն կայսրութիւնը այնչափ անգոհացուցիչ էր որ անցեալ շաբթուան լաւագոյն ըլլալուն յոյս կար։ Արդ, անցեալ շաբթուն ոչ միայն շատ ապրանք ծախուեցաւ, այլ նաեւ ապրանք ունեցող ներն ալ սիրտ առին՝ մաքսելու այն պարագայերուն դէմ որոնք կրնան նախնական նիւթերուն գիներու անկումառաջ բերել։ Ատոր պատճառը այն չէր թէ գնողները աւելի յատ էին և մեծաքանակ գնում կը կատարէին։ Այսօր եթէ նպաստաւոր պարագայ մը կայ այն ալ սա է թէ մանարանի տէրերը՝ խոզակի գնման համար հարկ եղած դրամը ունենալով, այդ նպատակին իրագործմանը համար բան ծախելու պէտք չունին։ Կատարուած կարգ մը լիթիսասիոններ ալ չեն կրնար ազդեցութիւն ընել հրապարակին վրայ, վասն զի այդ գործողութիւնները կատարելու համար կարելի է ամէն նպաստաւոր ժամանակները ընտրել։ Կը յուսանք թէ յառաջիկայ պաշտօնական սակացոյցը վերջին գիներուն հաւասար գիներ պարունակէ և կամ առնուազն թեթեւ փոփոխութիւններ։ Եթէ ուրիշ կերպ ըլլայ և կամ անկում մը տեսնուի, ատիկա ալ այն բանուածներուն նկատմամբ պիտի ըլլայ որոնք չատ բարձր են գիրենք արտադրող բժիշ-մետաքսներու գիներէն։ Ցայտնի է թէ այդ չափ մեծ անկումը դրժուար էր կանխատեսել. նաեւ թէ խիստ անպաստ հետեւանքներ ունեցած է։ Նկատողութեան արժանի կէտ մը կայ զոր վսեթարութեան համար չենք ըսեր, այլ բանաւոր մտածումի մը իբրեւ արդիւնք։ Այդ կէտը սա է թէ այդ անպաստ պարագան եթէ վերջացող վեցամսեայի մէջ չպատահէր, յառաջիկայ շրջանին մէջ տեղի պիտի ունենար։ Գիտնալիք բանը սա է թէ քանի որ այդ անպաստ պարագան ա՛խտաւորելի էր, 1900-1 ի տարեշրջանին ապրանքներուն համար աւելի՞ աղէկալի եղած է թէ վերջին վեցամսեային համար։ Միշտ կ'ըսուէր թէ կերպասներու յանձնարարները կը սպասեն նոր բերքին արդիւնքին և խոզակներու տրուած գիներուն, որպէսզի ձմեռուան համար իրենց ստացած ապսպրանքները կատարեն։ Ցուսանք թէ նոր յաղթանակ պատրուակ ընծայող դէպքեր չպատահին։ Կերպասի համար գեղեցիկ բժիշ-մետաքսներու նախամեծարութիւն չի տրուիր. ամէնուն համար ալ հաւասար խնդրանք կայ։ Կրկնողը մետաքսն ալ նոյն վիճակին մէջ է։ Քանթոնի թեղանթներէն (թրամ՝) հարիւր հակ ծախուեցաւ՝ պայմանով։ Զոր զանկնելու հրապարակը միշտ հանդարտ է։ Վասն զի մանարանի տէրերը միայն նոր բէրքի խոզակին կարեւորութիւն կուտան։

Պրուսա	էրսիքէ	11 13	47
»	»	14 16-18 22	45—46
»	1. կարգ	9 11-10 12-11 1	45—46
»	2. »	14 16-18 22	41—42
»	3. »	18 20	40
Սուրիա	1. կարգ	8 10-9 11	46—47
»	2. »	9 11-10 12	43—44

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 20 Ցունիս.—Զինէն առնուած լուրերը կարելի է սպէս ամփոփել.— Սէյմուր ծովակալը Բէքին հասաւ յունիսի 17 ին։ Պոքսըրները այլեցին Թիէն-Զին քաղաքը։

—Թայմզ կ'ըսէ թէ Պոքսըրներուն ապրստամբութիւնը կը տարածուի։ Մասնաւոր հեռագրի մը նայելով Պոքսըրները գրաւեր են Լուսկ-Զուն։ Նաև Քինի և Մուրիկի փոխադրները միջոցներ ձեռք կ'առնեն՝ օտարականներուն պաշտպանութեանը համար։

ԼՈՆԴՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ բազմաթիւ քրիստոնեաներ սպանուած են։

—Պոքսըրները տիրեցին Միչամի եւ պաշտօնեաները սպաննեցին։

—Ճարոն մտադիր է Տէրութիւնները դեսպանախորհուրդի մը հրաւիրել չինական դէպքերուն համար։

ՊԷՐԼԻՆ.—Ամսոյս 23 ին Քիլէն գերմանական մեծ յաջաւորակ մը բազմաթիւ զինուորներով ճամբայ պիտի ելլէ դէպի չինական ջուրերը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆԴՈՆ.— Պոէրները ոմբակոծեցին Սրիցպուրկի անգլիական բանակատեղը։

—Պատերազմական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Հընթրը զօրավարը յունիս 18 ին գրաւեր է Քրիւկէրսդորպը։

—Լորտ Ռոպէրթս փորձեց բանակցիլ Քրիւկէր նախագահին հետ, խոստանալով չաքսորել զինքը, եթէ Ցունիս 20 էն առաջ անձնատուր ըլլայ։

ՑՈՐԵՆԻ ԳԻՆԸ

ԲԱՐԻԶ.—Նիւ-Եորքի ու Լիվրբուլի մէջ ցորենի գինը հետզհետէ կ'իյնայ։ Նիւ-Եորքի մէջ վերջին գինն է 83.25 և Լիվրբուլի մէջ 6/2½։

ՁԻՆՈՒՈՐԻ ԴԻՊԵՐԸ

Ուաշինկթընի.— Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի թէ Զինու մէջ հետեւելիք քաղաքականութեան մասին Տէրութեանց միջեւ կատարուած բանակցութիւնները սա արդիւնքին յանգած են թէ պէտք է խորհրդակցիլ։ որպէս զի շահագրգռուող տէրութեանց ընթացքին նկատմամբ կատարեալ համաձայնութիւն գոյանայ՝ հաւասարակշռութիւնը պահպանելու և աշխարհի խաղաղութենը ապահովեցնելու համար։ Ի՛ըսուի թէ այդ բանակցութեանց միջոցին Ֆրանսա մասնաւորապէս ալընդեր է որ Ծ՛ոյրագոյն Արեւելքի արդի հաւասարակշռութիւնը պահպանուի։ Այդ նպատակով եղած ջանքերը մեծ ազդեցութիւն ունեցան և Թող չտուինոր ո և է ազգ գերակշռութիւն ունենալու չափ զինուոր ցամաք հանէ, վասն զի հակառակ պարագային մէջ, ուրիշ ազգ մը կրնար միեւնոյն միջոցին դիմել և այսպէս պատճառ ըլլալ միջազգային ընդհանուր չփոթութեանց։ Ֆրանսայի գլխաւոր բաղձանքը եղած է Տէրութեանց միջեւ միութիւնը և խաղաղութիւնը պահպանել։

Պէրլինի իրաւունքի շրջանակներուն մէջ չի հաստատուիր այն լուրը թէ Բէքինի եւրոպական դեսպանատունները քանդուած ըլլան և գերմանական դեսպանն ալ սպաննուած։

—Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդը այն պայմանով հաւաներ է օտար զինուորներու Բէքին մտնելուն որ անոնց թիւը 1200ը չանցնի։

Քոբենհաակէն կը հեռագրեն թէ Շանկայի ու Թիէնձինի միջեւ հեռագրական հաղորդակցութիւնները դադրած են։ Կը կարծուի թէ Թիէն-Զինի մօտ ճակատամարտ մը կը կատարուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	26
Ամէնէն բարձր գին	»	24	30
Ամէնէն վար գին	»	24	24
Ռումէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	109	75
Ամէնէն բարձր գին	»	110	50
Ամէնէն վար գին	»	109	50

ԲԱՑՈՒՄ 8 Ցունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	24
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	109	25
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտտի ժէնէրալ ՕՔՔմ.		2	34
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	50
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	50
» ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.		483	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		168	—
Թրանսվալ		79	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Դրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	87
Պերլին անտոկոս չէք	Մարք	18	59
Վիէննա չէք	Ֆլոր.	22	05

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Դրշ.	87	19
Ասկլիական ոսկի	»	110	04
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	30
Քրիմիզ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	07
Մէճիտիէ	»	95	30
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	2	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 20 Ցունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	101	06
Օսմանեան Ռանթ սեռի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. բաց.	22	50
Օսմանեան Ռանթ սեռի Դ. գոց.	22	50
Օսմանեան Պանքա	11	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	4[illegible]	50
» Մոնոպոլ	45	50
Պուլկարական 1888	83	—
Էժիպսիէն իւնիֆիէ	—	—
Տօմինիոյ	101	—
Թրանսվալ	2	18
Այտրն երկաթուղի	9	—
Քոխաուռլ, ն	25	350

ԲԱՐԻԶ, 20 Ցունիս

Նրանս. Ռանթ 3 %	100	—
» » 3½ %	101	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց. Դրշ.	22	87
) գոց. »	22	75
» » » Բ. »	—	—
« « « Գ. »	26	59
Օսմ. Կայս. Պանքա Ֆր.	544	—
Օսմանիէ »	421	—
Ռումէլի երկաթուղի »	111	50
Օսմ. մարատուն »	505	—
Օսմ. Ռէժի »	303	—
Բրիտանիթ Թիւրք 4 %	482	50
Քէտտի Լիմնէ	1037	—
Իտալական Ռանթ »	94	65
Պապնիական տրտարին »	71	25
Էժիպսիէն իւնիֆիէ	—	—
Թրանսվալ »	80	50
Զէք Լոնտոնի վրայ »	25	140
Գրամազոյ »	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Ցունիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	60
Ռումէլիի երկաթուղի	110	50

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Ցունիս

Ռուպլը »	216	—
Ռումէլիի երկաթուղի »	107	10
Ընտատ. երկթ. պարտաթուղթ »	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս. »	20	270

ՎԻՆՆԱ, 20 Ցունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ »	242	20
Ռումէլիի երկաթուղի »	108	—
Օսմ. Ռէժի »	286	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բեռա, 396
Տեսնել 4ռդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԲԷՋՄԱՃՈՂԼՈՒԻ

Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան Թիւ 15

Պ. Աղեքսանդր Բէջմաճողլու որ երկար տա իներ Գահիրէի մեծ Բէջմաճողլու և Ըսկ. դրամատան տնօրէնութեան պաշտօնը կը վարէր, և յետոյ իր հաշուոյն կը գործէր նոյն հրապարակին վրայ, ուր նաեւ Նարթ Պէնիքիռ Լիվրբուլ և Կլոպ ապահովագրական ընկերութեանց ներկայացուցիչն էր, անցեալ 1899 տարւոյ մայիս ամսէն ի վեր քաղաքս, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան, թիւ 15 հաստատած է դրամատուն մը որ արտաքոյ կարգի նպաստաւոր պայմաններով բոլոր իր յաճախորդները կը գոհացնէ։

Աղեքսանդր Բէջմաճողլուի դրամատունը իր սովորական գործառնութիւններէ զատ, ապառիկ և ամսական մասնակի վճարումներու դրութեամբ պետական և վիճակահանութեան արժեթուղթեր ալ կը ծախէ, նմանօրինակ գործառնութեամբ զբաղող բոլոր միւս հաստատութիւններէ աւելի նպաստաւոր պայմաններով։

Ցիշեալ դրամատան կողմէ ապառիկի դրութեամբ ծախուած արժեթուղթերու թիւերը առջի օրէն և բուն արժեթուղթերը՝ փոխարէնը վճարուելու պահուն՝ անմիջապէս իրենց տէրերուն ղը յանձնուին։ Գալով այն յաճախորդներուն որոն

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Մ. Բ. ԼԷՕՆԱՌ, ընդհանուր գործակալ, Սուվաճըօղլու խան, Կամուրջին մօտ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍԱՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ սեպհականութիւն, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ թարիֆա մը անձնասպանութեան, մեռնամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ առանց ետ տրուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՇՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ա. Պ. ՔԱՍԱՐԼԵԹՕ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գալաթասարայ խան, Ի- 6 9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սատըգիւղ խան, Պահէք Գարու։

Ընկերութեան դրամատունն է

ՓՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

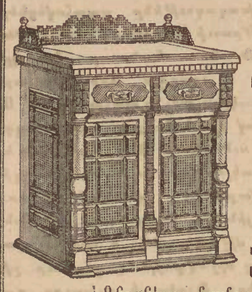

ՆԻՈՒ ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն

ՖԱՐՁՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈՒՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Թուրքիոյ համար մեկ ներկայացուցիչ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ

Կեդրոնատեղին, Միրզէզի, Բէօրքիւլի խան, Թիւ 3
Մասնաճիւղ, Ղալաթիա, Պէօյիւք Միւլէթ խան, 33

Դիտողներու համար վնասման եւ ցեմանի տեսակ դիւրութիւններ

NEW HOME

575

ՇԱՐՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕՎԼԻՍԷՐԱԹ ՏԷ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մը է, որ կը գործածուի Ֆոսֆանիէ-էի, Գլիս-օվի, դանարթրոնոս-ԷԻԱՆ, ապոէթնոս-ԷԻԱՆ, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

. Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒԻՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գլխաւոր Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէվտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր հաշիւաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՝ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանճի գարեջրատան վերի յարկը, ճիշդ Զբպուրնեանց դէմը)

Կատարելագործեալ դարձիքներու միջոցաւ ամենատաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ե. Դ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս or) ինչպէս նաև ամէն օր (միայն կէս գլուեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Մանօր —Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆԵՐ !! 197

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերաճոյակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործնեբուն քով։ 387

Գլուխ պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մանաւոր բրնամշի

La VELOUTINE

CH^les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

534

ՓՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՑՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԷՎԷՐԷ-ԼԻ Լ Ասիա-Էլէշ ՊՂԼԼ բանալ ...

...ունանք	Թօնս	Անունանք	Թ...
Վիրգոբրիան	10500	Ֆլավիան	...
...ռամէնեան	10500	Էմիրշիրն	...
Բէսպրիան	10500	...ոբրժ.ընն	
Լանքասաբրիան	9000	Գլեմբրյան	
Ֆիլատելֆիա	9000	Գրապիան	
Գոլոմպիան	8000	...ինեան	
Ճորճիան	8000	Ղնտալուզիան	
Գոսրանիան	8000	Ազգաշրն	
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	
Ֆալէրնեան	3700	Մինեա	
Վավանիան	3700	Օրոբրզ	
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	
Ֆապիան	3500		

Այրանքի տէրերէն կը խնդրուի ... ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ ... լաթիոյ մաքսատունն հանելու համար ... բանց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամ ... նումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմ... առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԻ

Ղալաթիա, քարափին վրայ

600 հին տեղը մաքսատ...

COMP RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

... 6/19 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ. 7 20 Իզմիր, Բիրէ, Ղարբասնդրիա ... 10ին միջօրէին առաւ. (Սարդրիա, Լավ Ղարբասնդրիա, Քարտ-Նեթ, ... ֆա, Պէրութ եւ Քիպրոս)։
... 8 21 Օտէսա ժամը 0ին միջօրէին առաւ.
... 8 21 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռնա Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ ... Թում ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Օր. 9/22 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ԲԱՑ ՆԱԼՄԱԿ

Զբաղումներս ստիպած էին զիս նստադական կեանք վարել, որուն հետեւանքը ամէն օր կը տառապէի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ու ՊԱՍՈՒԻԼԻ։ Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթնային, ստամոքսս կը խանդուէր և օր մը հանգիստ չունէի. Պասուէրն գոյացած պուչտերը մանաւանդ միշտ կը խլոշային։ Բժշկի մը յանձնարարութեամբ ՏՐԻ-ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐը գործածելէս քիչ յետոյ ստամոքսս չտկուեցաւ, գլուխս ցաւերը անցան. պնդութիւնը ասիճանաբար բժշկուեցաւ և ոչ Պասուէրն և ոչ ալ պուչտերէն հետք չմնաց, և հիմայ 5ին. Ֆրանկի առողջութեան դեղահատերուն շնորհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ։

Ֆրանսա Սէն Լօռան գաւառէն կառավարիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարմանն են, պնդութեան, պասուէրի և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորապէս գործածուելով, ստամոքսն ու ալիքները կը զօրացնեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն։ Կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 479 18—26

ՈՓԻՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տոքթ. Լօռան տիւ Պօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու ատիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկրնեբու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հոչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։» Մենդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրոֆ. Միտիի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ կազդուրէ, գրգռիչ և մարսացուցիչ ըլլալով, ծերերը, ապաքինողները և զեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ վուիթան օգտուին այս քաղցրակամ էլիքսիրին ապահեցուցիչ յատկութենէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Քիւչիւքեանի, Մէնէքիի, Վանտեցիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։

527 19—52

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷԼԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱՆ

Ն. ԲԱՌԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՈՒԱԾ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐ

Յունիս 25ին Միսկիրի, Անտալիա

ՄԵԿՆՈՒՈՒԾՔՆԵՐ

Յունիս 26ին Միսկիրի, Մարսիլիա

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Նախ... 175 ֆրանք. Տեղեկութեաց համար դիմել Գործակալին Քոփ Հանէ Քարավրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարիէ ի վեր Ղալաթիոյ և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատան իր սեպհական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի փըրանսական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կօշիկ և լաթէ կօշիկներ, Բօտը Սիւէտ լուսարին, վիտելա, կլասէ, այծի մորթ, քարամանտալ, և մետաքս, նաև զուտ քթանէ ամէն տեսակ, ամէն գոյն, կտորով և պարզ կիսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կտորով և քամով։ Ծանձնարարութիւնք կը կատարուին նաեւ չափու վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն եւ անմրձելի ամանութիւն

(Քարտէզ պոլսոյ գլխոյ թիւ- 15)

—)(34)(—

ԹԷՕՖՕՐ ՈՒԱԳՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Բ.

ԿՆՈՍՏԻԿԵԱՆՑ ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ ԽԱՉԸ

9

Այս չէր ամէնը։ Ընդ մէջ վլատակին այն մասին ուր դիակը կասչած էր, և առնոր տակ գտնուած ծովկզրին՝ կը գտնուէր տեսակ մը ծովու ջուրի աւազան՝ չրջապատուած խիճերով որոնք հասարակ երեւոյթներն են այդ ծովեզրին։ Կը թուի թէ ճակատագիրը կամ դիպուածը, աւելի անգութ քան բախտն ու դժոխքը՝ մեր կործանումը որոշած և բան մը մնացած չէին։

Ծովախորշին շրջագիծը, խորտուբորդ ճամբան որուն վրայ ինկած բեկորները գոցած էին այն անցքը որուն պէտք էր հիմա հետեւէինք ելք մը գտնելու համար. այդ ճամբան որուն վրայ կը կենար Վինի քսամնելի տեսարանը և իր ոճրին ապացոյցը, այնպէս որ անցուդը անկէ անցած առեն զայն չտեսնելու համար աչքերը կապուած ըլլալու էր, լուսնին պայծառութիւնը զոր ծովին ցոլացումը կը կրկնապատկէր, ջուրերուն մակընթացութիւնը, վերջապէս ամէն բան կատարեալ էր։ Երբ կեցայ հոն ակառներս իրարու մէջ անցած՝ թակարթին մէջ բռնուած մուկի մը պէս՝ հով մը կը շնչէր կարծես հոգւոյս խորերէն, այրող ու սառեցնող։ կ'անիծէի աւելորդապաշտութիւնը որ զմեզ կը մեռցնէր երկու քս ալ։ Ու պիտի անիծէի երկինքն ալ, զի կ'զգայի ձեռքիս մէջ սարսուռն իմ Ուինիիս մատներուն, քընքուշ ու փափուկ, որպէս շօշափած էի զանոնք առաջին անգամ մանկութեանս ատեն՝ դերեզմանատան մէջ։

—Ինչ պատահած է, հարցուց, երեսս նայելով.

—Պարզապէս քայլերու մոլորում մը, ըսի, ինքզինքս ժողվելով։

—Բայց ինչո՞ւ եւ կը դառնաս։

—Չեմ կրնար քեզի բաժնուիլ այս սքանչելի լուսնին տակ, Ուինի. եթէ ուզէի քանի մը վրկեան աւելի կենալ։ Եկուր երթանք նստինք սա կլոր ժայռին վրայ։

—Բայց պէտք է որ եկեղեցի երթաս, յարեց Ուինֆրէտ. երբ ետ կը դառնայինք դէպի ժայռը։

—Ոչ, ատիկա վաղ աւտուան կը ձգեմ, պիտի ուզէի ամէն ինչ առտուան թողուլ քանի մը վայրկեան աւելի անցընելու համար քեզի հետ ծովեզրին վրայ։ Երեւանք կայէ թէ նորէն մանուկներ ենք և թէ հիմա չեմ այն արհամարհուած հարուստ մարդը, այլ փոքրիկ կաղ հօրը։

Հրճուանքէն պճլտացին Ուինֆրէտի աչքերը որ սկսած էին շատ խռոված թուիլ։

—Բայց, ըսաւ հառաչելով, երբ նրստանք ժայռին վրայ, վախնամ թէ չպիտի կրնանք շատ կենալ. տես որքան կը բարձրանան ջուրերը և ծովը կը կատղի։ Մակընթացութիւնը հիշդ հիմա, կ'ըսէ հարս, չիտակ կու գայ ծովախորշին մէջ դէպ ի ժայռն ի վեր, և անգամ մը որ Ցլինթի հրուանդանին ու Նիտլը հրուանդանին մէջ տեղ բռնուեցանք, ալ փախուստ չի կայ։

—Այո՛, սիրելիս, մրմնջեցի, գրկելով զայն, և երեսս իր կուրծքին վրայ դնելով. մէկ փախուստ կայ, մէկ հատ միայն։

Վասն զի մահը կը թուէր ինձ միակ փախուստի միջոցը եղերական աղէտէ մը, որ շա՞տ, շատ աւելի դէշ էր մահը։

Ինձի պատասխան տուաւ թէ ոչ, չի լսեցի. վասն զի երբ հոն նստայ աչքերս գոց, փախուստի հոգերուս մէկ ձեւեր մտքիս մէջ կ'անդրադառնային։ Ծովախորշին բոցերէն մէկ լուսանկարը կը վառէր ուղեղիս մէջ և միտքս բոլորովին զբաղած էր հոն նկարուած ժայռին կիսաբոլորաձև պարտնէչին մէջ իւրաքանչիւր ճեղք և իւրաքանչիւրը ցոյուածք քնելու. կրկին ու կրկին կը զննէի այդ ուղեղային պատկերը, թէեւ գիտէի անոր իւրաքանչիւր կէտը և կը հասկնայի թէ ապառաժէ պատուարին մէջ սկիւռի մը համար իսկ ոտք դնելու տեղ չի կար։

10

Լուսինը կը ծաղրէր զիս ըսելով կարծես.

—Պէտք է անցնիլ այն աւերիչ տեսարանը որ հոն սարաւանդին միւս կողմը կը պարզուի ապա թէ ոչ երբեք նիրել հրուանդանը հասնելիք չունիք. և մինչեւ որ շուտով չհասնիք այն տեղ, դուն ալ ան ալ երբեք չպիտի կրնաք ծովախորշէն դուրս, փսփսացի վեր ցատկելով։

Այն ատեն առաջին անգամ զգացի թէ Ուինֆրէտի ճակատը կը հա՛գչէր լմ ճակտիս դէմ. վասն զի մտքիս մէջ հոյլ ի հոյլ երթեւեկող մտածումները չջափելիքս բթացուցած էին և մարմինս թմրած էր բոլորովին։

—Բան մը պատահած է, ըսաւ. և ինչո՞ւ կը վախցիր, «այո՛, այո՛» որո՞ւ կը փսփսայիր։

Ճշմարտութիւնն այն էր որ զարհուրելի ուշաթափութեան մէջ, գիտակցութիւնս կ'ըսէր ինձ. «Իրաւունք ունիս քու զօրութիւնդ գործ դնել այդ աղջկան վրայ, իրը ոչխար ի սպանդ վարելով զայն։» Ու սէրս կը պատասխանէր. «Այո՛, բիւր անգամ այո՛։»

—Ուինֆրէտ, ըսի, կ'ուզէի մեռնիլ քեզի համար։

—Այո՛, հէնրի, բաւ, գիտեմ. ատիկա. մեռնիլ, բայց հիմա ինչո՞ւ։

—Խնայելու համար քեզի այն ցաւը որուն ուրախութեամբ պիտի հանդուրժէի խաչին վրայ իսկ, խնայելու համար քեզի այն մահը զոր հազար տարի դժոխքի կրբակին մէջ կրելով պիտի հրճուէր իմ հոգիս ու մարմինս։

Ցժգունեցաւ բոլորովին ապշած այն զառանցումին համար, որուն մէջ կը գտնուէի ես։

—Խնայելու համար քեզ այն ցաւը, սիրելիս, կ'ուզէի, ըսի հանդարտ եռանդով մը որ կը վախցնէր զանի, կ'ուզէի զոհել բոլոր մարդկային ցեղը, մայր, հայր և զաւակներ, կ'ուզէի այս ամէնէն ձեւացնել հարիւրեղնեան զոհ մը, փրկելու համար քու այս մարմնդ, այս ա՛ռաջ մարմնդ։

Բայց չկրցայ շարունակել։ Ինչ որ կ'ուզէի ըսել սա էր.

«Եւ սակայն, Ուինի, քեզի հոս այս ժայռին վրայ բերի, մեռնելու համար։»

Բայց չկրցայ ըսել. լեզուս կ'ապստամբէր ու չէր ուզէր որ ըսէի զայս։

Ուինֆրէտ այնքան առողջ ու կենսոտ մարդ մըն էր որ կը զգայի թէ ... և մեռալուտ մահուան մը հեռապատկերը պիտի ահարեկէր, և անկարելի էր ինձ տեսնել այն սոսկումի ... տայայտութիւնը իր երեսին վրայ որ ... կ'արհամարհէր։ Եւ սակայն պէտք է ... պատմեմ լսածս այդ բանը։ Բայց ... նոյն վայրկենին երբ ասենասոսկի ... թուէր վարանումս, օրհնեալ խորտուբորդ ... ծագեցաւ մտքիս մէջ,—փախստական ... մէջոց մը։ Գիտէի Կիմերիան աւելորդապաշտութիւնը՝ «Դեղեզմանէն դուրս ... ձայնին» վրայով. վասն զի այդ ... ի՞նչ չէր որ խօսած էր ինձ։

—Աւելորդապաշտութիւնը յարգելի ... ձեւանամ, անիծեալ աւելորդապաշտութիւնը, մռլտացի։ Այնպէս կը ձեւանամ թէ բաղդին մէկ ծուղակին մէջ բռնուեմ. և այստեղ մեռնելու դատապարտուած։ Այն ատեն՝ եթէ կը ճանաչեմ Ուինֆրէտս, իր ազատ կամքով պիտի ուզէ մեռնիլ ինձ հետ։

—Ուինի՛, ըսի, բան մը պիտի ... ցեմ քեզի որ չատ պիտի տրտմեցնէ ... բան մը որ սիրտդ պիտի տանջէ ... և սակայն պէտք է որ զրուցի։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆԱՆԵԱՆ

(Շարունակելի)